

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

**Onderwijsinspectie**

Hendrik Consciencegebouw  
Koning Albert II-laan 15  
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be  
www.onderwijsinspectie.be

---

## Verslag over de doorlichting van Syntra Limburg te GENK

---

Hoofdstructuur SYNTRA

Instellingsnummer 131102

Instelling Syntra Limburg

Campussen

Directeur Dirk VANSTIPELEN

Adres Herkenrodestraat 20 - 3600 GENK

Telefoon 011-28.60.50

Fax 011-87.43.11

Bestuur van de instelling IVA vr OV - Syntra Vlaanderen (leertijd)

Adres Kanselarijstraat . 19 - 1000 BRUSSEL

Dagen van het doorlichtingsbezoek 13-03-2017, 14-03-2017, 15-03-2017, 16-03-2017, 20-03-2017, 21-03-2017, 22-03-2017, 23-03-2017

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 23-03-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 30-05-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Etienne GIELEN

Teamleden Sylvie DE KEUKELAERE, Erwin HUYBREGHTS, Alex MAES,  
Martine ZAMAN

Externe deskundige(n) Patrice SCHOETERS

## INHOUDSTAFEL

|                                                                                                                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| INLEIDING.....                                                                                                                                                    | 3  |
| 1 ADMINISTRATIEVE SITUERING.....                                                                                                                                  | 5  |
| 2 SAMENVATTING .....                                                                                                                                              | 5  |
| 3 DOORLICHTINGSFOCUS .....                                                                                                                                        | 7  |
| 3.1 Leerpresetaties in de doorlichtingsfocus .....                                                                                                                | 7  |
| 3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus .....                                                                                          | 7  |
| 4 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING? .....                                                                                                       | 8  |
| 4.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden? .....                                                                                                       | 8  |
| 4.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?.....                                                                                                    | 8  |
| 4.1.1.1 Algemene vorming in de tweede graad (leerplan 2016/1275/5) .....                                                                                          | 8  |
| 4.1.1.2 Algemene vorming in de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad (leerplannen 2016/1276/5 en 2016/1277/5).....                                 | 12 |
| 4.1.1.3 Moderne vreemde taal in de tweede graad, de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad (leerplan 2016/1278/5) .....                             | 15 |
| 4.1.1.4 Opleidingen binnen de sector Beauty en wellness: Kapper en Kapper-salonverantwoordelijke.....                                                             | 17 |
| 4.1.1.5 Opleidingen binnen de sector Bouw en Hout: Dakdekker pannen en leien, Metselaar, Werkplaatsbinnenschrijnwerker en Werkplaatsbuitenschrijnwerker hout..... | 24 |
| 4.1.1.6 Opleidingen binnen de sector Bouw: Monteur centrale verwarming en Sanitair installateur .....                                                             | 32 |
| 4.1.1.7 Opleidingen binnen de sector Elektriciteit: Industrieel elektrotechnisch installateur en Residentieel elektrotechnisch installateur .....                 | 38 |
| 4.1.1.8 Opleidingen binnen de sector Horeca: Grootkeukenhulpkok, Grootkeukenkok, Hulpkelner, Hulpkok, Kelner, Kok en Medewerker snackbar-taverne .....            | 44 |
| 4.1.1.9 De vakoverschrijdende eindtermen (VOET) .....                                                                                                             | 50 |
| 4.2 Voldoet het centrum aan de subsidiëringsvoorwaarden? .....                                                                                                    | 52 |
| 5 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?.....                                                                                                                    | 53 |
| 5.1 Personeelsbeheer .....                                                                                                                                        | 53 |
| 5.2 Uitrusting en infrastructuur .....                                                                                                                            | 55 |
| 6 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM.....                                                                                                                            | 57 |
| 7 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM.....                                                                                                                        | 60 |
| 7.1 Wat doet het centrum goed?.....                                                                                                                               | 60 |
| 7.2 Wat kan het centrum verbeteren? .....                                                                                                                         | 60 |
| 7.3 Wat moet het centrum verbeteren?.....                                                                                                                         | 61 |
| 8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN .....                                                                                                               | 62 |
| 9 VOORSTEL MET BETREKKING TOT SUBSIDIËRING .....                                                                                                                  | 63 |

## INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling door een doorlichtingsteam dat bestaat uit de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap aangevuld met een externe deskundige van het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

### De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of het centrum

1. de onderwijsreglementering respecteert,
  2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
  3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door het centrum,
3. het algemeen beleid van het centrum.

### Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam het gehele centrum aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be).

### Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in het centrum de erkennings- en subsidiëeringsvoorwaarden, waaronder het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen. Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leerprestaties. Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
  - het onderwijsaanbod
  - de uitrusting
  - de evaluatiepraktijk
  - de leerbegeleiding.
2. Om de kwaliteitsbewaking door het centrum na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of het centrum voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
  - doelgerichtheid: welke doelen stelt het centrum voorop?
  - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt het centrum om efficiënt en doelgericht te werken?
  - doeltreffendheid: bereikt het centrum de doelen en gaat het centrum dit na?
  - ontwikkeling: heeft het centrum aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van het centrum aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

### **Het advies**

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van het centrum. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van het centrum of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen als het centrum binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van het centrum of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of het centrum de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een voorstel met betrekking tot de subsidiëring aan Syntra Vlaanderen.

### **Tot slot**

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van het centrum de ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van het centrum het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van het centrum of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

Het centrum mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

[www.onderwijsinspectie.be](http://www.onderwijsinspectie.be) en [www.doorlichtingsverslagen.be](http://www.doorlichtingsverslagen.be)

## 1 ADMINISTRATIEVE SITUERING

Syntra Limburg is een afdeling van het Syntra-netwerk dat bestuurd wordt door het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming (Syntra Vlaanderen). Deze Vlaamse overheidsinstelling staat in voor de organisatie van de leertijd in Syntra Limburg en in vier andere centra. Ze is verantwoordelijk voor de operationele organisatie van het onderwijs en voor het aansturen van het curriculum. De richtlijnen voor het vorm geven van het onderwijsaanbod, de evaluatiepraktijk, de infrastructuur en uitrusting legt ze vast in programmabundels of curricula. Onder de bevoegdheid van Syntra-Vlaanderen vallen de pedagogisch adviseurs leertijd en de leertrajectbegeleiders. Zij staan in voor de invulling, de begeleiding en de opvolging van het voltijds engagement. Ze vervullen tevens een belangrijke rol bij de eindbeoordeling en de attestering van de leerlingen. Syntra Vlaanderen neemt haar coördinerende functie onder meer waar via de stuurgroep leertijd, waarin alle Syntra vertegenwoordigd zijn. Syntra Limburg zorgt voor de praktische organisatie van het onderwijs en van de lesdagen. Onder de bevoegdheid van Syntra Limburg vallen de leertijdverantwoordelijken en de docenten. De leertijdverantwoordelijke is bevoegd voor de dagelijkse werking en de organisatie van de algemene en de beroepsgerichte vorming op een campus.

## 2 SAMENVATTING

Syntra Limburg organiseert de leertijd in haar vestigingsplaatsen Genk en Hasselt. Tot vorig schooljaar was er ook een aanbod van de leertijd in de vestigingsplaatsen Neerpelt en Tongeren. Door het teruglopend aantal cursisten en om de praktische organisatie van de leertijd beter te beheren, heeft Syntra Limburg ervoor geopteerd het aanbod te reduceren. Voor de opleidingen binnen de sector hout maakt het centrum nog gebruik van de infrastructuur in Neerpelt. De leertijd is een opleidingsvorm waarbij leren en werken in combinatie worden aangeboden. De jongeren volgen de lessen algemene en beroepsgerichte vorming op één lesdag op een van de campussen. De overige vier dagen zijn ze met een leerovereenkomst of een overeenkomst alternerende opleiding (sinds 2016/2017) tewerkgesteld bij een ondernemingshoofd-opleider. De leertrajectbegeleider en het ondernemingshoofd-opleider begeleiden en volgen de jongeren op de werkvloer op. De leertijdverantwoordelijke en het lerarenteam verzorgen het lesaanbod en de organisatie in het centrum.

De medewerkers van Syntra Limburg investeren in de begeleiding van en de zorg voor de leerlingen. Ze hebben aandacht voor de vorming van de gepaste attitudes bij de jongeren. Dit uit zich onder meer in de aanpak van de spijbel- en de afwezigheidsproblematiek en in de hiermee bereikte resultaten. Het engagement en de betrokkenheid van heel wat personeelsleden zijn hoog. Ze leveren inspanningen om met een heterogene leerlingengroep positieve resultaten te bereiken. Op onderwijskundig vlak heeft het centrum nog diverse aandachts- en werkpunten. Vooral de lessen beroepsgerichte vorming zijn niet voldoende afgestemd op het curriculum. Ook de wisselwerking tussen de beroepsgerichte vorming en het werkplekleren verloopt niet voldoende gestroomlijnd.

Het erkenningsonderzoek kwam tot stand op basis van een representatief staal van het onderwijsaanbod. Dit onderzoek levert een gemengd beeld op. Voor de algemene vorming zijn een aantal belangrijke stappen gezet om het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk af te stemmen op de eindtermen. Dit resulteert in een gunstig resultaat voor de leerplanrealisatie in de tweede graad. In de derde graad is het bereikte beheersingsniveau van de competenties nog niet voldoende hoog. Voor de moderne vreemde talen voldoen zowel het onderwijsaanbod als de evaluatiepraktijk niet aan de verwachtingen.

De ontwikkelingsdynamiek binnen de vakgroep algemene vorming is echter hoog en een aantal bijstellingen zijn in uitvoering. Het centrum levert voldoende inspanningen om de vakoverschrijdende eindtermen na te streven, maar de planmatige aanpak is voor verbetering vatbaar. Binnen de beroepsgerichte vorming is het onderwijsaanbod vaak onvolledig en niet voldoende afgestemd op de referentiekaders. Het aanbod mist doelgerichtheid, samenhang en evenwicht. De evaluatiepraktijk beantwoordt onvoldoende aan de eisen van transparantie, representativiteit en betrouwbaarheid. De uitreiking van de certificaten berust bijgevolg onvoldoende op valide evaluatiegegevens. De infrastructuur en de uitrusting voldoen in een aantal opleidingen niet om de doelstellingen te kunnen realiseren.

Het kwaliteitsonderzoek toont aan dat het centrum een doelgericht personeelsbeleid voert, ondanks een aantal statutaire belemmeringen. De centrumleiding zet in op het motiveren van de docenten, onder meer door het verlenen van feedback over het functioneren. De nadruk ligt op het steeds verder ontwikkelen van pedagogische en didactische vaardigheden. De voorziene minimale uitrusting en de leermiddelen volstaan nipt binnen een aantal opleidingen voor het aanbrengen en inoefenen van de nodige praktische basisvaardigheden. Voor enkele opleidingen volstaat de materiële uitrusting niet. Toekomstgericht wil het centrum tegemoetkomen aan de nieuwe uitdagingen en doortastender samenwerken met andere partners. Syntra Limburg bouwt momenteel aan twee nieuwe campussen in Genk en Neerpelt en plant vervolgens een verhuizing van enkele opleidingen om de infrastructuur optimaal te benutten.

Zowel Syntra Vlaanderen als Syntra Limburg sturen het beleid van de leertijd en van de praktische werking ervan aan. De leertijdverantwoordelijken van de vestigingsplaatsen staan in voor de dagelijkse organisatie. Ze hanteren een open en toegankelijke cultuur. Het versterken van het welbevinden en van het engagement van de personeelsleden zien ze als een belangrijke opdracht. Ook het zorgbeleid krijgt veel aandacht. De bedoeling is aan elke jongere gelijke kansen te bieden op een kwaliteitsvol leertijdtraject. Het zorgteam en het begeleidingsteam volgen de leerlingen van nabij op. De inhoudelijke aansturing en opvolging van de vakgroepen en docenten missen soms de nodige doelgerichtheid, zeker binnen de beroepsgerichte vorming. Een gestructureerde aanpak van de kwaliteitszorg is in opbouw. Om de efficiëntie van de aansturing en de algemene werking te verhogen, zal de bevoegdheid voor het beleid en de organisatie binnen de leertijd op termijn in handen van Syntra Limburg worden geplaatst.

Omwille van de lacunes in de leerplanrealisatie voor een aantal structuuronderdelen, besluit de onderwijsinspectie de doorlichting met een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'. Het centrum zal na drie schooljaren moeten aantonen dat ze de vastgestelde tekorten in voldoende mate heeft weggewerkt.

### 3 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leerprestaties en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

#### 3.1 Leerprestaties in de doorlichtingsfocus

|                                              |
|----------------------------------------------|
| Algemene vorming 2de graad                   |
| Algemene vorming 3de graad                   |
| Algemene vorming 3de leerjaar 3de graad      |
| Moderne vreemde talen 2de graad              |
| Moderne vreemde talen 3de graad              |
| Moderne vreemde talen 3de leerjaar 3de graad |
| VOET                                         |
| Dakdekker leien en pannen                    |
| Grootkeukenhulpkok                           |
| Grootkeukenkok                               |
| Hulpkelner                                   |
| Hulpkok                                      |
| Industrieel elektrotechnisch installateur    |
| Kapper                                       |
| Kapper-salonverantwoordelijke                |
| Kelner                                       |
| Kok                                          |
| Medewerker snackbar - taverne                |
| Metselaar                                    |
| Monteur centrale verwarming                  |
| Residentieel elektrotechnisch installateur   |
| Sanitair installateur                        |
| Werkplaatsbinnenschrijnwerker                |
| Werkplaatsbuitenschrijnwerker hout           |

#### 3.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

##### **Personeel - Personeelsbeheer**

Personeelsorganisatie  
 Evaluatiesysteem

##### **Logistiek - Materieel beheer**

Uitrusting  
 Infrastructuur

## 4 RESPECTEERT HET CENTRUM DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

### 4.1 Respecteert het centrum de erkenningsvoorwaarden?

#### 4.1.1 Voldoet het centrum aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leerprestaties het volgende op.

##### 4.1.1.1 Algemene vorming in de tweede graad (leerplan 2016/1275/5)

##### **Voldoet**

Het onderwijsaanbod is voldoende representatief voor de eindtermen en de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk is sinds dit schooljaar voldoende afgestemd op het leerplanconcept en op de doelstellingen. De leerlingen krijgen een gepaste ondersteuning.

**Onderwijsorganisatie** Het centrum richt binnen alle opleidingen, graden en leerjaren vier lestijden algemene vorming (AV) op weekbasis in gedurende 36 weken per schooljaar. *Organisatie curriculum* Binnen de tweede graad opteert het centrum voor een graadklas (3 AV en 4 AV). De derde graad is opgedeeld in een eerste (5 AV), tweede (6 AV) en derde leerjaar (7 AV). De inhoud van het curriculum is grotendeels vastgelegd vanuit Syntra Vlaanderen. De leraren hebben wel de mogelijkheid flexibel om te gaan met het thematisch samengesteld aanbod en met de lesinhouden. De inschaling van de leerlingen gebeurt op basis van eerder behaalde studiebewijzen. Leerlingen die het eerste leerjaar van de tweede graad hebben beëindigd, gaan automatisch over naar het tweede leerjaar. Een studiebekrachtiging gebeurt bij het beëindigen van een graad. Een behoorlijk grote tussentijdse in- en uitstroom van leerlingen belemmert regelmatig een vlotte onderwijsorganisatie en een efficiënte opvolging van deze leerlingen.

Syntra Limburg organiseert de leertijd in de vestigingsplaatsen Genk en Hasselt. Tot vorig schooljaar behoorden hier ook Neerpelt en Tongeren toe. De samenwerking en inhoudelijke afstemming tussen de lesplaatsen zorgt voor voldoende gelijkgerichtheid binnen het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk. Tot vorig schooljaar organiseerde het centrum drie examenperiodes in de loop van het schooljaar. Vanaf dit schooljaar is overgestapt op een permanente evaluatie van de leerlingen.



## Onderwijsaanbod

*Volledigheid*

*Evenwicht*

*Beheersingsniveau*

*Samenhang*

In samenwerking met Syntra Vlaanderen heeft het centrum de laatste schooljaren inspanningen geleverd om het onderwijsaanbod meer doelgericht af te stemmen op de eindtermen. Het thematisch cursusaanbod bleef behouden, maar de inhouden en de didactische werkvormen zijn bijgestuurd. Het aanbieden van functionele doelen en competenties heeft voorrang gekregen. Het aanbod is nu gekoppeld aan de eindtermen. Voor de leraren en voor de leerlingen is het duidelijk welke doelstellingen aan bod komen en op welke wijze eraan wordt gewerkt. De leerlingen kunnen op eigen tempo en mogelijkheden de leerplandoelstellingen realiseren.

De thema's en onderwerpen zijn over het algemeen voldoende functioneel en gericht op de interessesfeer van de leerlingen. Het verwerven van competenties en vaardigheden om de leerlingen in staat te stellen om in de maatschappij op een adequate wijze te kunnen functioneren, staat centraal. Vanaf dit schooljaar registreren de leraren op een individuele overzichtstabel welke doelstellingen de leerlingen realiseren. De leerlingen kunnen mee hun leertraject opvolgen en evalueren. Zij krijgen voldoende feedback bij en na het uitvoeren van hun opdrachten. Zij weten welke doelstellingen ze behaald hebben en welke ze nog moeten realiseren.

Doordat de eindtermen en de realisatie ervan het uitgangspunt voor het curriculum vormen, hebben de leraren voldoende aandacht voor het evenwicht binnen het aanbod. Een registratietabel maakt duidelijk welke doelstellingen nog niet of nog niet voldoende aan bod zijn gekomen. Tevens is het duidelijk welke hiaten het onderwijsaanbod nog bevat. Zo missen de doelstellingen rond organisatiebekwaamheid en tijd- en ruimtebewustzijn soms nog een duidelijke plaats en vorm. De actualiteit en de koppeling ervan aan het perspectief van tijd en ruimte komen te weinig aan bod. De ontwikkeling van de organisatiebekwaamheid is nog vrij onduidelijk en veeleer impliciet aanwezig.

De leraren bieden regelmatig opdrachten en werkvormen rond informatieverwerking en -verwerking aan. De uitvoering gebeurt nog wat te weinig op een voldoende hoog verwerkingsniveau. Het zelfstandig en planmatig verwerken van informatie is nog niet voldoende sterk gekoppeld aan de ontwikkeling van de taalvaardigheden. De leerlingen krijgen wel kansen om hun schrijf-, spreek- en gespreksvaardigheden te versterken. Hierbij leren ze nog te weinig om te reflecteren op hun taalgebruik. Het verlenen van feedback en het opvolgen van de talige opdrachten door de leraren heeft nog groeimogelijkheden. De rekenvaardigheid komt frequent en geïntegreerd in een aantal thema's aan bod. De natuurwetenschappelijke eindtermen worden binnen enkele thema's soms vrij theoretisch behandeld en nog niet voldoende vanuit een proefondervindelijke en functionele basis.

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>ICT</i><br><i>Inzet uitrusting</i><br><i>Leermiddelen</i>                                       | <p>De leraren beschikken over voldoende actuele leermiddelen voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen. De leslokalen zijn uitgerust met audiovisuele en projectiemogelijkheden. In een aantal leslokalen zijn pc's beschikbaar en onmiddellijk inzetbaar. De leraren hebben daarnaast vrij vlot de mogelijkheid om ICT-lokalen te reserveren. Zij benutten regelmatig de mogelijkheden tot digitale informatieverwerving. Het verhogen van de ICT-vaardigheden, het kritisch beoordelen van informatie en het verwerken ervan vinden stilaan meer ingang in het lesgebeuren. De leerlingen kunnen ondersteunende instructiefiches gebruiken bij het uitvoeren van hun opdrachten.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwicht</i><br><i>Volledigheid</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Transparantie</i> | <p>Tot vorig schooljaar was de evaluatiepraktijk niet voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Het evaluatiesysteem was niet voldoende gericht op het meten van functionele doelstellingen en vaardigheden. De nadruk lag grotendeels op het verzamelen van evaluatiegegevens via examens. Een aantal leerplancomponenten maakten geen of in te beperkte mate deel uit van de evaluatie: de spreek- en gespreksvaardigheid, de schrijfvaardigheid, de organisatiebekwaamheid en het tijd- en ruimtebewustzijn. Een aantal opdrachten binnen het dagelijks werk waren beter gericht op het in kaart brengen van de vaardigheden van de leerlingen. Binnen de vakgroep waren hierover echter weinig afspraken en gelijkgerichtheid. Vakgebonden attitudes kregen weinig aandacht. Er was ook weinig verband tussen de evaluatie en de opvolging en de mogelijke bijsturing van het onderwijsleerproces.</p> <p>Het centrum stuurde dit schooljaar de evaluatiepraktijk grondig bij. De vakgroep heeft ervoor gekozen om met een permanente evaluatie de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. De diverse onderdelen van het onderwijsaanbod zijn gekoppeld aan de evaluatiepraktijk. De leraren evalueren bijgevolg hun leerlingen op hun dagelijkse prestaties en opdrachten. Voor de beoordeling van de meeste vaardigheden zijn transparante beoordelingscriteria ontwikkeld. De leerlingen weten en kunnen opvolgen wanneer ze bepaalde leerplandoelstellingen hebben gerealiseerd en welke doelstellingen nog te realiseren zijn.</p> <p>De vakgroep heeft de overgang naar een permanente evaluatie vlot genomen. De leraren zijn zich ervan bewust dat nog een aantal stappen en bijstellingen noodzakelijk zijn om een volledige en doeltreffende koppeling van het onderwijsaanbod aan de evaluatiepraktijk tot stand te brengen. De ontwikkelingsbereidheid is echter groot.</p> |

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De leertrajectbegeleider wint de eerste informatie in over de leerling bij de inschrijving. Tevens schaaft hij de leerling in voor zijn traject algemene vorming op basis van de eerder verworven getuigschriften. De eerste schooldag legt de jongere een test af om zijn beginsituatie voor algemene vorming in kaart te kunnen brengen. In samenspraak met de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) bepaalt het zorgteam welke leerlingen in aanmerking komen voor een verhoogde zorg of een individueel leertraject.

De leraren kunnen gericht aan de slag gaan met de beschikbare informatie. Ze zijn behoorlijk tot goed vertrouwd met de mogelijkheden tot preventieve en remediërende leerbegeleiding. Ze kunnen informatie doorgeven aan het zorgteam. Dat zorgteam komt wekelijks samen om de bevindingen en vaststellingen over de leerlingen te bespreken. De opvolging is in handen van de leertijdverantwoordelijke en de CLB-medewerkers.

De principes van het 'leren leren' raken stilaan geïntegreerd in het onderwijsaanbod. De leerlingen leren opdrachten zelfstandig uit te voeren. Hiervoor zijn instructiefiches beschikbaar die zij kunnen raadplegen. De leraren leveren inspanningen om de leerlingen zo goed mogelijk doorheen het cursusmateriaal te begeleiden. Het plannen, voorbereiden, uitvoeren en vervolgens controleren van de taken behoort regelmatig tot de gehanteerde strategieën. Deels als gevolg van de permanente evaluatie staan de beoordelingen meer in relatie tot de bijsturingen. De leerlingen leren reflecteren over hun opdrachten en toetsen, deze te corrigeren en te leren uit de gemaakte fouten.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Overleg*  
*Vorming*

Syntra Vlaanderen stelt handleidingen bij het lesmateriaal ter beschikking. Deze handleidingen bevatten pedagogisch-didactische richtlijnen en mogelijkheden om een doelgerichte evaluatiepraktijk op te zetten. Het centrum begeleidt de vakgroep in het traject naar een leerplangerichte les- en evaluatiepraktijk.

De inzet, de betrokkenheid en de taakgerichtheid van de leraren is hoog. Zij overleggen regelmatig, zowel formeel als informeel. De samenwerking binnen de vakgroep heeft geleid tot verdiepende horizontale afspraken. De leraren benutten regelmatig de mogelijkheden tot interne of externe pedagogisch-didactische nascholing.

#### 4.1.1.2 Algemene vorming in de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad (leerplannen 2016/1276/5 en 2016/1277/5)

##### **Voldoet niet**

Het beheersingsniveau van het onderwijsaanbod is niet voldoende representatief voor de eindtermen en de leerplandoelstellingen. De evaluatiepraktijk is nog niet voldoende mate afgestemd op het leerplanconcept en op de doelstellingen.

**Onderwijsorganisatie** Dit verslag dient in samenhang met het verslag van de algemene vorming in de tweede graad te worden gelezen. Beide verslagen stemmen deels overeen en liggen in elkaars verlengde.  
*Organisatie curriculum*

Syntra Vlaanderen heeft in de leerplannen een duidelijke leerlijn aangebracht met als kern de geleidelijke groei naar zelfstandigheid. De leerlingen verwerven in de tweede graad hun competenties onder begeleiding van de leraren. In de derde graad ligt de klemtoon op het meer zelfstandig uitvoeren van taken. Het leerplan van het derde leerjaar van de derde graad zet de evolutie verder naar meer complexe opdrachten die de leerlingen spontaan of zelfstandig uitvoeren. De implementatie van deze leerlijn is in Syntra Limburg nog in uitvoering. Vanaf dit schooljaar komen de positieve aanpassingen aan het onderwijsaanbod en de evaluatiepraktijk al behoorlijk tot hun recht. Er zijn echter nog stappen te nemen. Het positieve oordeel voor de algemene vorming in de tweede graad is vooral genomen vanuit prospectief en stimulerend oogpunt. De leraren en de leidinggevende medewerkers hebben al belangrijke inspanningen tot bijsturing geleverd. De aanpassingen in de derde graad zijn te recent om al een voldoende grote positieve impact te kunnen hebben. Een aantal eerste belangrijke stappen zijn gezet. Een verdere kwalitatieve implementatie is een vereiste om in de toekomst tot een kwalitatief onderwijsaanbod te kunnen komen voor het geheel van de vorming.

**Onderwijsaanbod** In samenwerking met Syntra Vlaanderen heeft het centrum de laatste schooljaren inspanningen geleverd om het onderwijsaanbod meer doelgericht af te stemmen op de eindtermen. Het thematisch cursusaanbod bleef behouden, maar de inhoud en de didactische werkvormen zijn bijgestuurd. Het aanbieden van functionele doelen en competenties heeft voorrang gekregen. Het aanbod is nu meer nadrukkelijk gekoppeld aan de eindtermen. Voor de leraren en de leerlingen in het duidelijk aan welke doelstellingen en op welke wijze aan de doelstellingen kan worden gewerkt. De leerlingen kunnen gedeeltelijk op eigen tempo en mogelijkheden de leerplandoelstellingen realiseren.  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

Vanaf dit schooljaar registreren de leraren op een individuele overzichtstabel welke doelstellingen de leerlingen realiseren. De leerlingen kunnen mee hun leertraject opvolgen en evalueren. Ze krijgen voldoende feedback bij en na het uitvoeren van hun opdrachten. Een registratietabel maakt duidelijk welke doelstellingen nog niet of nog niet voldoende aan bod zijn gekomen.

Het onderwijsaanbod bestaat enerzijds uit thematisch opgebouwde bundels en anderzijds uit projectmatige opdrachten, die vanaf dit schooljaar in aantal zijn toegenomen. Het belangrijkste werkpunt voor de vakgroep ligt bij het verwerkingsniveau van het onderwijsaanbod dat niet voldoende hoog is. Het onderwijs vertrekt deels vanuit het probleemoplossend denken, het zelfstandig en planmatig werken en het kunnen uitvoeren van opdrachten in teamverband. Een ander gedeelte bevat nog vrij gesloten opdrachten die niet voldoende het structurerende of beoordelende niveau nastreven. Terwijl het projectmatig werken het realiseren van de eindtermen in sterkere mate mogelijk maakt, is dit met het thematisch aanbod moeilijker haalbaar.

De eindtermen rond informatieverwerving en -verwerking, functionele taalvaardigheid en functionele rekenvaardigheid krijgen voldoende aandacht. Het ontwikkelen van het tijd- en ruimtebewustzijn vertrekt te zelden vanuit de actualiteit en de eigen ervaringen. Een aantal aspecten binnen het verhogen van het maatschappelijk en ethisch bewustzijn krijgen geen of niet voldoende aandacht. Rond ICT-integratie en het versterken van de ICT-geletterdheid leveren de leraren inspanningen. Verdere mogelijkheden liggen bij het kunnen selecteren van informatiebronnen, het kritisch beoordelen ervan en een eigen standpunt kunnen innemen. In het derde leerjaar zijn nog te weinig opdrachten afgestemd op het in teamverband kunnen samenwerken.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De leraren beschikken over voldoende actuele leermiddelen voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen. De leslokalen zijn uitgerust met audiovisuele en projectiemogelijkheden. In een aantal leslokalen zijn pc's beschikbaar en onmiddellijk inzetbaar. De leraren hebben daarnaast vrij vlot de mogelijkheid om ICT-lokalen te reserveren. Zij benutten regelmatig de mogelijkheden tot digitale informatieverwerving. Het verhogen van de ICT-vaardigheden, het kritisch beoordelen van informatie en het verwerken ervan vinden stilaan meer ingang in het lesgebeuren. De leerlingen kunnen ondersteunende instructiefiches gebruiken bij het uitvoeren van hun opdrachten.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

Tot vorig schooljaar was de evaluatiepraktijk niet voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. Het evaluatiesysteem was niet voldoende gericht op het meten van functionele doelstellingen en vaardigheden. De nadruk lag grotendeels op het verzamelen van evaluatiegegevens via examens. Een aantal leerplancomponenten maakten geen of in te beperkte mate deel uit van de evaluatie, zoals de spreek- en gespreksvaardigheid, de schrijfvaardigheid, de organisatiebekwaamheid en het tijd- en ruimtebewustzijn. In het derde leerjaar bleef de evaluatie van het probleemoplossend denken, van het in teamverband kunnen samenwerken en van de ICT-geletterdheid onderbelicht. Een aantal opdrachten binnen het dagelijks werk waren beter gericht op het in kaart brengen van de vaardigheden van de leerlingen. Binnen de vakgroep waren hierover echter weinig afspraken en gelijkgerichtheid. Vakgebonden attitudes kregen weinig aandacht. Er was ook weinig verband tussen de evaluatie en de opvolging ervan in het kader van een mogelijke bijsturing van het onderwijsleerproces.

Het centrum stuurde dit schooljaar de evaluatiepraktijk grondig bij. De vakgroep heeft ervoor gekozen om met een permanente evaluatie de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen. De diverse onderdelen van het onderwijsaanbod zijn gekoppeld aan de evaluatiepraktijk. De leraren evalueren bijgevolg hun leerlingen op hun dagelijkse prestaties en opdrachten. Voor de beoordeling van de meeste vaardigheden zijn transparante beoordelingscriteria ontwikkeld. De leerlingen weten en kunnen opvolgen wanneer ze bepaalde leerplandoelstellingen hebben gerealiseerd en welke doelstellingen nog te realiseren zijn.

De vakgroep heeft de overgang naar een permanente evaluatie vlot genomen. De leraren zijn zich ervan bewust dat nog een aantal stappen en bijsturingen noodzakelijk zijn om een volledige en doeltreffende koppeling van het onderwijsaanbod aan de evaluatiepraktijk tot stand te brengen. De ontwikkelingsbereidheid is echter groot.

#### **Leerbegeleiding**

*Preventief*

*Curatief*

De leertrajectbegeleider wint de eerste informatie in over de leerling bij de inschrijving. Tevens schaaft hij de leerling in voor zijn traject algemene vorming op basis van de eerder verworven getuigschriften. De eerste schooldag legt de jongere een test af om zijn beginsituatie voor algemene vorming in kaart te kunnen brengen. In samenspraak met de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) bepaalt het zorgteam welke leerlingen in aanmerking komen voor een verhoogde zorg of een individueel leertraject.

De leraren kunnen gericht aan de slag gaan met de beschikbare informatie. Ze zijn behoorlijk tot goed vertrouwd met de mogelijkheden tot preventieve en remediërende leerbegeleiding. Ze kunnen informatie doorgeven aan het zorgteam. Dat zorgteam komt wekelijks samen om de bevindingen en vaststellingen over de leerlingen te bespreken. De opvolging is in handen van de leertijdverantwoordelijke en de CLB-begeleiders.

De principes van het 'leren leren' raken stilaan geïntegreerd in het onderwijsaanbod. De leerlingen leren opdrachten zelfstandig uit te voeren. Hiervoor zijn instructiefiches beschikbaar die zij kunnen raadplegen. De leraren leveren inspanningen om de leerlingen zo goed mogelijk doorheen het cursusmateriaal te begeleiden. Het plannen, voorbereiden, uitvoeren en vervolgens controleren van de taken behoort regelmatig tot de gehanteerde strategieën. Deels als gevolg van de permanente evaluatie staan de beoordelingen meer in relatie tot de bijsturingen. De leerlingen leren reflecteren over hun opdrachten en toetsen, deze te corrigeren en te leren uit de gemaakte fouten.

**Deskundigheidsbevordering** Syntra Vlaanderen stelt handleidingen bij het lesmateriaal ter beschikking. Deze handleidingen bevatten pedagogisch-didactische richtlijnen en mogelijkheden om een doelgerichte evaluatiepraktijk op te zetten. Het centrum begeleidt de vakgroep in het traject naar een leerplangerichte les- en evaluatiepraktijk.

*Overleg  
Vorming*

De inzet, de betrokkenheid en de taakgerichtheid van de leraren is hoog. Zij overleggen regelmatig, zowel formeel als informeel. De samenwerking binnen de vakgroep heeft geleid tot verdiepende horizontale afspraken. De leraren benutten regelmatig de mogelijkheden tot interne of externe pedagogisch-didactische nascholing.

#### **4.1.1.3 Moderne vreemde taal in de tweede graad, de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad (leerplan 2016/1278/5)**

##### **Voldoet niet**

Het onderwijsaanbod is niet voldoende afgestemd op het bevorderen van de functionele taalvaardigheden en op het versterken van de talige zelfredzaamheid door de leerlingen. De evaluatiepraktijk is niet voldoende representatief voor de leerplandoelstellingen.

**Onderwijsorganisatie**  
*Organisatie curriculum  
 Samenstelling klasgroepen*

Het centrum kiest ervoor om in de tweede graad Frans als moderne vreemde taal aan te bieden. In de derde graad en in het derde leerjaar van de derde graad wordt Engels aangeboden. Het curriculum bevat 32 lestijden per leerjaar. Het taalvak staat los van het aanbod algemene vorming. De lessenreeks start in de loop van het tweede trimester, doorgaans gedurende twee lestijden per lesdag. Meestal geeft de leraar algemene vorming ook de moderne vreemde taal.

De leerlingen zijn in klasgroepen ingedeeld volgens graad en leerjaar op basis van hun behaalde studiebewijzen. In de praktijk zijn er tussen de leerlingen behoorlijke verschillen in vooropleiding en voorkennis. Het cursusmateriaal houdt weinig rekening met mogelijkheden tot differentiatie.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid  
 Evenwicht  
 Beheersingsniveau  
 Samenhang*

Het onderwijsaanbod is niet voldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen die een communicatief en functioneel taalgebruik vooropstellen. Een beperkte leerplangerichtheid, onvoldoende taalgericht lesmateriaal en onvoldoende pedagogisch-didactische kennis van het talenonderwijs zijn de belangrijkste elementen die een doelgerichte aanpak van het onderwijsaanbod verhinderen.

Het aanbod is niet voldoende gericht op het gebruik van de moderne vreemde talen als een effectief en interactief communicatiemiddel in relevante situaties. Het onderwijs vertrekt niet voldoende vanuit communicatieve taaltaken en authentieke taalsituaties. Hierdoor leren de leerlingen in onvoldoende mate hun talige zelfredzaamheid te versterken. De visie en de uitgangspunten van het leerplan zijn niet voldoende gekend. De vakgroep heeft zich niet voldoende verdiept in de didactisch-pedagogische aanpak voor het ontwikkelen van de taalvaardigheden in een vreemde taal.

De leraren trachten een basis aan taalvaardigheid aan te reiken, maar taalbeschouwing en vooral woordenschat maken een te groot deel uit van het curriculum. Deze elementen staan meestal buiten een functionele context en los van communicatieve taalsituaties. De uitbreiding van de woordenschat en de ondersteunende spraakkunst staan vervolgens niet voldoende in functie van een praktisch en functioneel taalgebruik. Er zijn onvoldoende oefenkansen tot actief taalgebruik of tot het leren communiceren in praktische situaties. De taalvaardigheden luisteren, lezen en spreken worden niet voldoende aangebracht en inge oefend. Schrijfvaardigheid is meestal beperkt tot de reproductie van woordenschat of van spraakkundige elementen. De spreekvaardigheid en de mondelinge interactie komen veel te weinig aan bod. De kijk- en luistervaardigheid wordt herleid tot het capteren en noteren van woorden. De leesvaardigheid komt te beperkt aan bod en vertrekt onvoldoende van functioneel tekstmateriaal. Er is weinig aandacht voor talige strategieën om de specifieke taaltaken op een efficiënte wijze te kunnen uitvoeren. Er is weinig of geen aansluiting bij het beroepenveld of bij de beroepsgerichte vorming. De vakgroep is onvoldoende op de hoogte van of onderlegd in taaltaken, tekstsoorten en verwerkingsniveaus.

|                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>ICT</i><br><i>Inzet uitrusting</i><br><i>Leermiddelen</i>                                       | Over het algemeen beschikken de vestigingsplaatsen over voldoende actuele leermiddelen voor de realisatie van de onderwijsdoelstellingen. De leslokalen zijn uitgerust met audiovisuele en projectiemogelijkheden. De luister- en kijkopdrachten zijn echter vaak niet voldoende functioneel gericht op communicatieve situaties. Het gebruik van en de inzet van ICT-ondersteuning is vrij beperkt.                                                                                                                               |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwicht</i><br><i>Volledigheid</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Transparantie</i> | De evaluatie van de leerlingen gebeurt door middel van een beoordeling van het dagelijks werk en van een schriftelijk examen. Over het algemeen is zowel de beoordeling van het dagelijks werk als van het examen niet voldoende gericht op het bereiken van de leerplandoelstellingen. De meest voorkomende beoordelingen zijn gericht op de leesvaardigheid, het vertalen van woordenschat en het invullen van grammaticale aspecten. Hier en daar zijn enkele aanzetten om de evaluatie meer te richten op de taalvaardigheden. |

Het examen bevat het overwicht van het puntentotaal. Dit examen is schriftelijk en het is hoofdzakelijk gericht op grammaticale elementen en op de reproductie van woordenschat. Soms is een vorm van voorexamen gericht op lees- of spreekvaardigheid, maar hierop staat slechts een beperkt aantal punten.

Het centrum heeft dit schooljaar een permanente evaluatie ingevoerd. De vakgroep heeft echter nog geen afspraken gemaakt over de vormgeving en de inhoud hiervan. Ook over een verdeling van de puntengewichten over leerplancomponenten heeft het centrum geen schikking uitgewerkt.

De evaluatiepraktijk staat niet in functie van de ondersteuning van het leerproces van de leerlingen. De leerlingen leren tevens onvoldoende te reflecteren op hun eigen en andermans taalgebruik.



**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

Het centrum verzamelt weinig informatie over de talige beginsituatie van de leerlingen. Het aangeboden onderwijs is onder meer hierdoor niet voldoende afgestemd op de mogelijkheden van de individuele leerling. Het centrum en de vakgroep zetten onvoldoende in op een aangepaste individuele begeleiding, met inbegrip van remediëring.

De kennis van en de ervaring met een moderne vreemde taal is in de diverse klasgroepen vrij heterogeen. De leraren leveren inspanningen om hun leerlingen te begeleiden. Initiatieven om leerlingen doelmatig te remediëren zijn niet structureel voorzien en tevens moeilijk haalbaar omwille van de beperkte onderwijstijd en van de tijdsdruk. De principes van het 'leren leren' zijn niet voldoende opgenomen in het onderwijsleerproces. De leerlingen krijgen niet voldoende ondersteuning om met behulp van leerstrategieën hun taaltaken efficiënt te kunnen uitvoeren.

**Deskundigheidsbevordering**  
*Overleg*  
*Vorming*

De aansturing van, maar ook de samenwerking en afstemming binnen de vakgroep vormen zwakke punten voor het opbouwen van een leerplangericht programma. De organisatie en de werking van de vakgroep zijn beperkt doelgericht en weinig gestructureerd.

#### 4.1.1.4 Opleidingen binnen de sector Beauty en wellness: Kapper en Kapper-salonverantwoordelijke

##### Voldoet niet

De competenties worden in onvoldoende mate gerealiseerd. Het aanbod is onvolledig en onvoldoende doelgericht en samenhangend. Het beheersingsniveau is doorgaans te beperkt afgestemd op de competenties. De evaluatie beantwoordt te weinig aan de eisen van transparantie, representativiteit en betrouwbaarheid. De uitreiking van de certificaten berust bijgevolg onvoldoende op valide evaluatiegegevens.

**Onderwijsaanbod**  
*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

Syntra Limburg organiseert de opleidingen Kapper en Kapper-salonverantwoordelijke in de vestigingsplaats in Genk. Het traject van Kapper loopt over drie jaar. De opleiding Kapper-salonverantwoordelijke is een nieuwe opleiding die voortbouwt op de opleiding Kapper en loopt over één jaar.

De opleidingsdoelstellingen van de beroepsopleidingen Kapper en Kapper-salonverantwoordelijke zijn op basis van erkende referentiekaders uitgetekend in het Besluit van de Vlaamse regering. De opleidingen zijn opnieuw vormgegeven naar aanleiding van de nieuwe beroepskwalificaties. Hierdoor zit de opleiding Kapper nog in een overgangsfase. De opleidingen werden door Syntra Vlaanderen al vertaald in een competentietabel - groeilijn. Het curriculum dat als doel heeft inhoudelijk en organisatorisch richting te geven aan de invulling van het voltijds engagement, is nog in ontwikkeling. Het voltijds engagement komt tot stand door een theoretische en beroepsgerichte vorming (BGV) in het centrum te combineren met een praktijkopleiding bij een werkgever. De theoretische en beroepsgerichte vorming van 120 lestijden per opleidingsjaar dient ondersteunend en aanvullend te zijn aan de opleiding op de werkvloer. Dat betekent dat de leerlingen een halve dag per week beroepsgerichte vorming krijgen in het centrum en vier dagen praktijkopleiding in een bedrijf.

Het pedagogisch project van Syntra Vlaanderen en Syntra Limburg vermeldt duidelijk dat het voor dit opleidingssysteem cruciaal is dat het zwaartepunt van de opleiding op de werkvloer ligt.

Dat uitgangsprincipe 'leren en werken', komt maar oppervlakkig tot uiting. Uit het onderzoek blijkt dat de tekorten vooral te wijten zijn aan de zwakke (verantwoording van de) realisatie van de opleidingsdoelstellingen gedurende de vier lesdagen op de werkplek. De aangereikte competenties en de prestaties van de leerlingen in het leerbedrijf worden nauwelijks bijgehouden en opgevolgd. De leertrajectbegeleiders van Syntra Vlaanderen staan in voor de opvolgingen van de leerlingen op de werkvloer. Zij focussen zich tijdens hun beperkt aantal bezoeken hoofdzakelijk op de attitudes en de houding van de leerlingen. Het vakinhoudelijke leerproces komt tijdens een overleg met het ondernemershoofd-opleider weinig aan bod.

De leraren beroepsgerichte vorming kunnen zich geen objectief beeld vormen van de inzetbaarheid van de leerling en van de werkcontext, gezien hun opdrachtschrijving het niet toelaat om de leerling op de werkplek te bezoeken. De takenboekjes, die bedoeld zijn om alle inspanningen in kaart te brengen, zijn niet of summier ingevuld en leveren bijgevolg te weinig gegevens aan over de opleiding van de leerling. Dat alles maakt dat het centrum onvoldoende kan aantonen in welke mate de verschillende competenties op de werkvloer aangereikt worden. Om toch een zicht te krijgen, bevragen de leraren bij de aanvang van de les hun leerlingen.

De leerlingen krijgen de beroepsgerichte vorming aangeboden door een lerarenteam waarvan de leraren de vakinhoudelijke vaardigheden goed beheersen. De te hanteren referentiekaders zijn echter nog te weinig gekend bij de leraren. Een verklaring is deels hiervoor dat de leraren nog onvoldoende over informatie en documenten beschikken sinds de wijzigingen binnen de opleidingen. In het aanbod zitten een aantal knelpunten. Zo blijken verschillende competenties niet, weinig doelgericht of onvoldoende op het vereiste beheersingsniveau aan bod te komen.

Binnen de opleiding Kapper is het theoretische aanbod doorgaans afgestemd op de te verwerven competenties, maar een aantal opleidingsdoelstellingen komen met te weinig diepgang aan bod. Zo is er nog onvoldoende aandacht voor de doelstellingen van onder meer verkoop en veiligheid, hygiëne en milieu. Voor het aanbrengen en inoefenen van basisvaardigheden hebben de leraren aandacht voor afwisseling in de opdrachten. De praktijkopdrachten zijn echter nog onvoldoende doelgericht en transparant uitgewerkt. De verwachtingen en de criteria waaraan het handelen van de leerlingen moet voldoen zijn onduidelijk. Hierdoor zijn het nagestreefde beheersingsniveau en de leervorderingen niet op te sporen. Bovendien is het aanbod onvolledig. Zo komen de competenties over make-up, manicure en pruiken, haarstukken en verlengingen niet of onvoldoende aan bod.

Binnen de opleiding Kapper-salonverantwoordelijke krijgen de competenties, die als uitvoerende vaardigheden zijn geformuleerd, vooral een theoretische benadering. De leraren vertalen de vaardigheidsgerichte opleidingsdoelstellingen zelden in praktische opdrachten. De realisatie van de competenties krijgt hierdoor een te enge interpretatie. Het centrum kan om deze redenen de concrete toepassing onvoldoende aantonen. Bovendien beantwoorden de opdrachten doorgaans niet aan het vereiste beheersingsniveau van het opleidingsprofiel. Ook uit het cursus- en evaluatiemateriaal blijkt dat de leerinhouden uitermate beperkt en onvoldoende afgestemd zijn op het verwachte beheersingsniveau.

Voor de beide opleidingen is de link met de uitvoeringen die de leerlingen op de werkplek leren te weinig het uitgangspunt. Het ontbreken van de samenhang en de synergie tussen het aangeleerde in het centrum en in het leerbedrijf belemmeren het inspelen op de individuele noden van de leerlingen.

Voorgaande elementen geven aan dat het onderwijsaanbod onvoldoende garanties biedt dat alle leerlingen de competenties van de opleidingen Kapper en Kapper-salonverantwoordelijke verwerven om als volwaardige beroepsbeoefenaar de arbeidsmarkt te betreden.

**Onderwijsorganisatie**  
*Samenstelling klasgroepen*  
*Organisatie curriculum*

De onderwijsorganisatie van de opleidingen beantwoordt onvoldoende aan de decretale vereisten. Zo is er nauwelijks sprake van integratie tussen de component leren en de component werkplekleren.

De leerovereenkomsten sluiten voldoende aan bij de opleiding die de leerlingen volgen in het centrum. De opleidingsdoelstellingen die de leerlingen aangereikt krijgen en uitvoeren, beslaan echter een onvoldoende breed segment van het opleidingsprofiel. Hierdoor ontwikkelen de leerlingen onvoldoende competenties op de werkplek. In de praktijk heeft dat aspect echter geen impact op het al dan niet succesvol afronden van het vooropgesteld leertraject.

De binnenklasdifferentiatie, ongeacht de mogelijkheden van de tewerkstellingsplaats, de verschillende leerachtergronden en de niveauverschillen tussen de leerlingen, is nog te weinig aan de orde. De tussentijdse in- en uitstroom van leerlingen werkt vaak belemmerend voor de continuïteit en een geleidelijke opbouw binnen het leertraject. De individuele competentieverwerving, in een op maat van de leerling aangepast tempo, is dan ook niet optimaal.

**Loopbaanbegeleiding** De leertrajectbepaling gebeurt aan de hand van een intakegesprek door de leertrajectbegeleiders op aansturen van Syntra Vlaanderen. Ze trachten voldoende zicht te krijgen op de beginsituatie van de leerling door onder meer de motivatie, de vooropleiding, de interesse, de leermoeilijkheden, de arbeidsrijpheid, de arbeidsbereidheid en de verwachtingen te bevragen. Voor eventuele vrijstellingen focussen de leertrajectbegeleiders hoofdzakelijk op eerder behaalde studiebewijzen. Op basis van het gesprek gaat men op zoek naar een ideale match tussen de leerling en de werkplek en volgt een snuffelstage. Na die oriëntatieweek wordt geëvalueerd of de match met het beroep en de werkplek wel voldoet. Dit overleg heeft als doel een zicht te krijgen op onder andere de arbeidsattitude, op de opleiding van de jongere en op de eigen sterktes en zwaktes. De inbreng van de leraren beroepsgerichte vorming bij de trajectbepaling is beperkt. Uit de vaststellingen blijkt nochtans dat redelijk wat leerlingen instromen maar ook terug afhaken, zowel tijdens de startperiode als tijdens het eerste opleidingsjaar. Na de inschrijving van de leerling volgt een onthaaldag waarbij de leertijdverantwoordelijke de leerling ondersteunende informatie en documenten bezorgt. Het leerlingvolgsysteem brengt alle relevante gegevens van alle betrokken partners complementair samen in individuele leerlingendossiers. Zo heeft het centrum een betere kijk op de kwaliteiten van de jongere en de mogelijkheid om op elk moment relevante informatie over de leerling en over begeleidende acties te registreren en uit te wisselen.

De trajectbegeleiders beschikken over voldoende werkplaatsen waardoor het zoeken naar een werkplek vlot verloopt. De leertrajectbegeleider bereidt samen met de leerling de sollicitatie voor, maar de verantwoordelijkheid voor het vinden van een job ligt in de eerste plaats bij de jongere. De meeste leerlingen hebben een werkplek bij de opstart van hun opleiding. Bij gebrek aan een passende functie kan de jongere een sollicitatietraining, georganiseerd in het centrum, volgen.

De leerlingen kunnen tijdens hun leerproces op de werkvloer rekenen op begeleiding en ondersteuning van de leertrajectbegeleiders. Het aantal bezoeken is beperkt. De aandacht gaat voornamelijk uit naar afwezigheden, te laat komen en algemene attitudes zoals houding en inzet en de evoluties hieromtrent. Het opvolgen van de vorderingen ten aanzien van de beroepsgerichte competenties maakt nog onvoldoende deel uit van deze begeleiding. De registratie en de afstemming van de tewerkstellingsactiviteiten in de totaliteit van de opleiding zijn nog onvoldoende transparant. De koppeling tussen de beroepsgerichte vorming en het werkplekleren met het oog op het verwerven van competenties, verloopt dan ook stroef. Sommige leraren leveren inspanningen om tijdens de lessen BGV via gesprekken met de leerlingen enig zicht te krijgen op de leeractiviteiten op de werkplek. Deze informatie is echter onvoldoende objectief en betrouwbaar. Bijgevolg volstaat de opvolging van de leerling niet om een volledig beeld van de praktijkopleiding te krijgen.

In het centrum kan elke leerling op de leertijdverantwoordelijken, het zorgteam en de leraren terugvallen. Daarnaast zijn naast de vele informele communicatie structurele overlegmomenten via het begeleidingsteam (klassenraden) en het zorgteam. Het begeleidingsteam bespreekt zowel de leervorderingen als de attitude van de leerlingen. Zowel de leertijdverantwoordelijke, de leertrajectbegeleider, de pedagogisch adviseur, het CLB als de leraren AV en BGV maken hiervan deel uit. Die aanpak moet de doeltreffendheid van de begeleiding bevorderen.

Aan de opleidingsdeskundigheden van de ondernemingshoofd-opleiders worden bepaalde eisen gesteld. De ondernemers die voor het eerst leerlingen een contract aanbieden, volgen de opleiding 'Estafette'. In de toekomst dienen de nieuwe ondernemers een tweedaagse mentoropleiding in het centrum te volgen. Drie keer per jaar verwacht het centrum van de werkplek een ingevuld evaluatieformulier waarbij de resultaten meetellen voor het dagelijks werk van de leerling. Die verwachting is een eerste aanzet en een positieve evolutie om de werkplek sterker te betrekken bij het totale leerproces van de jongere.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De infrastructuur en de uitrusting voldoen nipt. De leermiddelen zijn aanwezig, maar voor klein materiaal en apparaten geldt dit in beperkte mate. De praktijklokalen zijn verouderd en de aankleding ervan mist de uitstraling van een krachtige en inspirerende leeromgeving. De veiligheidsinstructiekaarten voor de apparaten en de veiligheids- en gezondheidskaarten van de producten met gevaarlijke eigenschappen zijn niet voorhanden. De lokaaltoewijzing is voor bepaalde klasgroepen niet optimaal. De beschikbare oppervlakte per leerling is te klein om comfortabel en veilig te kunnen werken.

In de praktijklokalen ontbreken een computer en de mogelijkheid tot projectie. Hierdoor gaan een aantal lessen klassikaal door in het computerlokaal. Dat verhindert het geïntegreerd aanleren van een aantal competenties. Bovendien kunnen de leraren minder gebruikmaken van visuele presentaties om de lessen te ondersteunen. Om de lessen te onderbouwen gebruiken de leraren zelf ontwikkeld didactisch materiaal. Ze zetten dit lesmateriaal goed in.

Het centrum is op de hoogte van de tekorten. Vanaf het schooljaar 2018/2019 is een verhuis van de opleidingen naar de campus in Hasselt gepland.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

De leerlingenevaluatie wordt gedeeltelijk bepaald door de regelgeving en wordt gestuurd vanuit Syntra Vlaanderen. De evaluatiepraktijk bestond vorig schooljaar uit tussentijdse evaluaties, twee theoretische examens en een (eind)praktijkproef. De puntenverdeling hiervoor bedroeg respectievelijk 10 %, 30 % en 60 % van het totaal. Dit schooljaar is het centrum overgeschakeld naar permanente evaluatie, een beoordeling door het ondernemingshoofd-opleider en een praktijkproef per semester. De puntenverdeling is nu bepaald op respectievelijk 40 %, 20 % en 40 % van het totaal. Voor de praktijkproeven zijn de modaliteiten, de inhoud en enkele beoordelingselementen vastgelegd.

Het centrum kan zich nog onvoldoende verantwoorden voor de realisatie van de competenties. De evaluatiepraktijk weerspiegelt de tekorten van het onderwijsaanbod en is globaal genomen onvoldoende transparant, niet valide en zegt te weinig over het niveau dat de leerlingen effectief bereiken.

Binnen de opleidingen in het centrum gebeurt de permanente evaluatie aan de hand van observaties tijdens de praktijklessen en kennisbevraging. De evaluatie van de ondersteunende kennis is gespreid over toetsen en opdrachten. De evaluatiepraktijk voor de opleiding Kapper is vrij volledig en voldoende afgestemd op de opleidingsdoelstellingen. De vraagstelling is gevarieerd en peilt naar kennis, inzichten en toepassingen. Dat is niet het geval voor de opleiding Kapper-salonverantwoordelijke. De evaluatiepraktijk is onvolledig. In bepaalde gevallen ontbreekt een transparante puntenverdeling. Bovendien bevatten de toetsen en het theoretisch examen (vorig schooljaar) vooral kennisvragen buiten een betekenisvolle context. De evaluatie meet onvoldoende de noodzakelijke beheersing van de opleidingsdoelstellingen. Bij de beide opleidingen gebeurt de beoordeling van de opdrachten nog te weinig op basis van duidelijke evaluatiecriteria. Daardoor mist die evaluatiepraktijk transparantie en objectiviteit.

Voor de beoordeling van de praktische vaardigheden zijn de leraren momenteel zoekende om de permanente evaluatie vorm te geven. Sommige leraren experimenteren met schema's om tijdens de observaties op verschillende onderdelen scores toe te kennen. Aan de opdrachten zijn echter geen beoordelingsfiches met duidelijke verwachtingen en criteria verbonden. Hierdoor is het onduidelijk hoe de beoordeling tot stand komt. Het cijfer wordt vooral intuïtief toegekend en al te vaak worden gedragsattitudes mee opgenomen in de evaluatie. De beoordeling en de beperkte registratie bieden onvoldoende informatie over de vorderingen in het leerproces, het bereikte beheersingsniveau en de verworven opleidingsdoelstellingen.

De aangeleerde en eventueel verworven competenties tijdens de vier opleidingsdagen bij de ondernemer krijgen onvoldoende waardering. Het centrum levert inspanningen om zicht te krijgen op het aandeel van de werkplek bij de competentieverwerving en wil het ondernemingshoofd-opleider driemaal per schooljaar laten rapporteren over de leervorderingen van de leerling. Een elektronische versie van het evaluatieformulier leertijd vormt het kader om de mate waarin de competenties verworven zijn, aan te geven. Voor de opleidingen Kapper en Kapper-salonverantwoordelijke zijn de elektronische evaluatieformulieren nog in ontwikkeling. Uit de formulieren is echter nog onvoldoende af te leiden of alle facetten van een competentie voldoende in de breedte en in de diepte zijn bereikt. Eenduidige beoordelingscriteria en een normstelling ontbreken om het oordeel op te baseren. Daarnaast kan een tewerkstelling bij familie de objectiviteit bijkomend onder druk zetten. De begeleidingsbezoeken door de leertrajectbegeleiders zijn niet gericht op het in kaart brengen van de leervorderingen van de leerlingen. De verslagen beperken zich doorgaans tot het geven van informatie over algemene attitudes.

Bijgevolg kan het centrum niet duidelijk maken hoe de verworven competenties op de werkplek gevalideerd worden in het leertraject van de leerling.

De (eind)praktijkproeven leveren als evaluatievorm onvoldoende informatie aan over de mate waarin de leerlingen de competenties bereiken. De evaluatiepraktijk is onvoldoende transparant en objectief door het ontbreken van verfijnde evaluatiecriteria. Ook de link met de te bereiken opleidingsdoelstellingen en competenties is te beperkt. Voor de opleiding Kapper-salonverantwoordelijke krijgen de leerlingen als eindproef punten voor een theoretisch eindwerk en een mondelinge toelichting. De inhoud van de opdrachten voor het eindwerk is onvoldoende afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van het opleidingsprofiel. Bovendien verliest de proef aan validiteit doordat de leerlingen deze doorgaans in de lessen gericht voorbereiden. Voor de evaluatie peilen de leraren vooral naar presentatietechnieken en communicatieve vaardigheden. Hoe de inhoudelijke onderdelen worden geëvalueerd is onduidelijk. Ook is het uitwerken van de eindproef niet voldoende om de vaardigheidsgerichte competenties als verworven te beschouwen.

Voormelde vaststellingen geven aan dat de uitreiking van certificaten onvoldoende steunt op valide evaluatiegegevens van het globale leertraject.

#### **Leerbegeleiding**

*Preventief*  
*Curatief*

Het leer- en leefklimaat dragen over het algemeen bij tot een goede begeleiding van de leerlingen. Het engagement en de vakdeskundigheid van de leraren hebben een gunstige invloed op het leerklimaat.

De leraren begeleiden de leerlingen taakgericht en respectvol tijdens het uitvoeren van hun praktijkopdrachten. Ze betrekken de leerlingen actief en geven gerichte feedback over hun werk. Degelijk zelf ontwikkeld cursusmateriaal ondersteunt de theoretische vorming. De doeltreffendheid van de leerbegeleiding staat echter nog niet op punt. De praktijkopdrachten zijn nog te vaag geformuleerd en te weinig doelgericht afgestemd op de opleidingsdoelstellingen. De beoordelingscriteria en het verwachte beheersingsniveau zijn onvoldoende transparant om het leerproces doelgericht te ondersteunen. Bij de opleiding Kapper-salonverantwoordelijke is de vaardigheidsgerichte invulling door middel van praktijkopdrachten te summier. Een duidelijke afstemming van de competentieontwikkeling in functie van de mogelijkheden op de tewerkstellingsplaats en op maat van de leerling is nog te beperkt. Dat is deels te verklaren doordat de leraren niet structureel betrokken worden bij de opvolging van het leerproces op de werkvloer. Een zicht op de vorderingen van de leerlingen in hun geïntegreerde opleidingstraject ontbreekt om er adequaat op in te kunnen spelen. Ook de sterke in- en uitstroom van leerlingen is een belemmerende factor om het curriculum te realiseren.



#### **4.1.1.5 Opleidingen binnen de sector Bouw en Hout: Dakdekker pannen en leien, Metselaar, Werkplaatsbinnenschrijnwerker en Werkplaatsbuitenschrijnwerker hout**

##### **Voldoet niet**

De leerlingen bereiken de competenties in onvoldoende mate. De infrastructuur en de minimale vereisten zijn in de lesplaatsen van Genk en Neerpelt ontoereikend om volwaardige opdrachten veilig te realiseren. De evaluatie is niet valide. De afstemming op de doelstellingen voldoet niet en het evaluatieproces verloopt niet transparant. De uitreiking van certificaten steunt onvoldoende op valide evaluatiegegevens.

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b>   | Syntra Limburg biedt de opleidingen Dakdekker pannen en leien, Metselaar, Werkplaatsbinnenschrijnwerker en Werkplaatsbuitenschrijnwerker hout als aparte leertrajecten aan. De trajecten van de bouwopleidingen lopen over een periode van drie jaar. Het curriculum van de Metselaar start met de competenties van de werfbediener. De lesplaats van Genk beschikt over twee bouwateliers waar de leerlingen praktische vaardigheden aangereikt krijgen en waar de praktijkproeven plaatsvinden. De houtopleidingen starten met de kwalificatie Machinaal houtbewerker en duren twee jaar. De opleiding Werkplaatsbinnenschrijnwerker is niet aangeboden als een onderdeel van het traject Binnenschrijnwerker. Syntra Genk heeft geen werkplaatsen voor de houtgerichte opleidingen. De praktijkproeven gaan door in de machinezaal en de werkplaats van Syntra Neerpelt. |
| <i>Volledigheid</i>      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <i>Evenwicht</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <i>Beheersingsniveau</i> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <i>Samenhang</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

De doelstellingen van de beroepsopleidingen binnen de leertijd zijn gebaseerd op erkende referentiekaders, uitgetekend in het Besluit van de Vlaamse regering. De programmabundels zijn vanaf dit schooljaar niet meer van toepassing en werden niet progressief afgebouwd. Voor iedere opleiding heeft Syntra Vlaanderen nieuwe curricula voor de leertijd uitgewerkt, die inhoudelijk en organisatorisch richting geven aan de invulling van het voltijds engagement. Ieder 'Curriculum Leertijd' is uitgeschreven op maat van een opleiding en accentueert de dualiteit ervan, waarbij de leerjongere gedurende vier dagen per week een opleiding krijgt in een bedrijf en één dag per week een aanvullende theoretische en beroepsgerichte vorming krijgt in het Syntra. Cruciaal in dit opleidingssysteem is dat het zwaartepunt van de opleiding op de werkvloer ligt. De algemene en beroepsgerichte vorming van 120 lestijden per opleidingsjaar in het Syntra is volgens het concept ondersteunend en aanvullend aan de opleiding op de werkvloer.

Het is positief dat er per opleiding een opleidingsplan en bijhorend evaluatieformulier is uitgewerkt voor het ondernemershoofd-opleider. Verscheidene competenties krijgen hierdoor enige opvolging, maar vormen geen geheel met de inhouden van het Syntra. De lesplaats vult de praktische hiaten op maat van de leerling onvoldoende complementair aan. De integratie van theorie en praktijk is niet geconcretiseerd in een projectmatige aanpak en komt zowel in het cursusmateriaal als in de vakdidactiek niet tot uiting. Hierdoor ervaren de leerlingen de curriculumdoelstellingen niet voldoende als één samenhangend geheel. Er is geen aanzet om de opdrachten en oefeningen via projectbundels aan te reiken en om de onderwijspraktijk hierop af te stemmen.



Door de heterogene klassamenstelling zien de leerlingen vooral de theorie van de basisvaardigheden, die niet altijd afgestemd is op de competenties die relevant zijn voor de kwalificatie. Het ontbreken van de synergie tussen het aangeleerde in het centrum en in het bedrijf, belemmert het inspelen op de individuele noden van de leerling.

De jaarplannen van de docenten zijn grotendeels gebaseerd op het curriculum, maar het evenwicht van de doelen en de leerlijn om het volledige opleidingsprofiel stelselmatig aan te leren, zijn moeilijk te achterhalen. Het curriculum is niet steeds het uitgangspunt van de beschreven activiteiten en de rubrieken in de werkplek-leermap zijn heel summier ingevuld. De instrumenten geven geen totaalbeeld van de bereikte competenties van de leerling.

Het docententeam beheerst de vakinhoudelijke vaardigheden doorgaans goed. De docenten zijn op de hoogte van de nieuwe curricula en de vroegere programmabundels. Ze motiveren de leerlingen voor hun beroepskeuze en ze zorgen voor een aangename werksfeer. De lessen kennen doorgaans een zinvolle invulling omdat ze vertrekken vanuit de praktische ervaring van de docent. De meeste docenten zijn echter niet voldoende op de hoogte van de werkzaamheden van de leerlingen in het bedrijf onvoldoende.

De beroepsgerichte vorming van de Machinaal houtbewerker, de Werkplaatsbinnenschrijnwerker en de Werkplaatsbuitenschrijnwerker hout in Syntra Genk kent een puur theoretisch-technische invulling omdat de locatie niet beschikt over een praktijkgerichte infrastructuur met de vereiste uitrusting. Hierdoor krijgen de leerlingen geen kansen om de tekorten die op de werkplek worden vastgesteld, in te oefenen op de lesplaats. De theoretische lesinhoud van alle houtopleidingen is soms ondersteunend, maar niet gedifferentieerd en vervangt zeker niet het praktische 'kunnen' in het atelier. In de Syntra-lesplaats ligt het accent onvoldoende op de procesmatige aanpak. De leerinhoud brengt nauwelijks de verschillende praktijkopdrachten bij, waar de verschillende fases (werkvoorbereiding, productie, afwerking en oplevering) telkens aan bod komen. Het raakvlak met hedendaagse technologieën, zoals de gevraagde doelstellingen over CNC-sturing (Computer Numeric Control), is heel beperkt. Sporadisch krijgen enkele leerlingen de kans om met gestuurde machines te werken op de werkplek.

Een paar weken voor de praktijkproef gaan de leerlingen naar Syntra Neerpelt om de machinale vaardigheden aan te leren. De opgenomen competenties in de beschikbare instrumenten zijn voor het bereiken van de machinale vaardigheden echter te minimalistisch opgevat. Aan de hand van een paar algemene praktische vragen, die soms meerdere machines tegelijkertijd bestrijken, is het onmogelijk om het beheersingsniveau van de vaardigheden per individuele leerling en van iedere machine te achterhalen. Zowel het Syntra als de werkplek houdt niet bij welke machinale vaardigheden de leerlingen beheersen. Dat is nochtans essentieel om de veiligheidsattitude en de inzichten van de leerling in te schatten.

Hierdoor heeft het Syntra geen duidelijk beeld van de mogelijke risico's die te wijten zijn aan de onwetendheid van de leerling. Het aanleren van alle machines in Syntra Neerpelt gedurende één dag, dit ter voorbereiding van de praktijkproef, is ontoereikend om alle leerlingen zelfstandig de machinale bewerkingen te laten uitvoeren tijdens de proef. Daarenboven bevatten niet alle machines de noodzakelijke beveiligingen en ontbreken de veiligheidsinstructiekaarten. De instructiekaarten die in de cursus van leerlingen voorkomen zijn gedateerd en behandelen niet de machines die in de vestigingsplaats in Neerpelt staan. Het Syntra heeft geen beeld van de machines en de beveiligingen die in de verscheidene bedrijven ter beschikking zijn voor de leerlingen van de leertijd.

De leerlingen van de opleidingen Dakdekken en Dakdichten volgen samen de beroepsgerichte vorming. De metselaars vormen een aparte groep. In het Syntra zijn de curricula van de bouwopleidingen te weinig het uitgangspunt en ligt het accent te sterk op het aanleren van rekenvaardigheden. De praktische realisaties waar de leerlingen mee geconfronteerd worden op de werf, vormen niet altijd het uitgangspunt om de lessen in het Syntra hierop af te stemmen. Door de kleine werkplaatsen komen de uitvoeringen van zowel de metselaar als de dakdekker onvoldoende overeen met de praktijkopdrachten waarmee de leerlingen op de bouwwerf geconfronteerd zijn. Ze zijn vooral ontworpen in functie van de praktijkproef. De opdrachten kaderen nauwelijks binnen duurzaam bouwen.

De praktijkinvulling op de lesplaats in het eerste leerjaar van de opleiding Dakdekken pannen en leien is eerder kleinschalig en beperkt zich tot enkele basisoefeningen, maar beantwoordt doorgaans aan het vereiste beheersingsniveau van het opleidingsprofiel en aan het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De kwaliteit van de uitvoeringen is doorgaans aanvaardbaar. Voor de opleiding Metselaar is de praktische vorming in de lesplaats in Syntra Genk ontoereikend. De leerlingen moeten na iedere les de muuraanzetten terug afbreken, zodat ze nooit een volwaardig geheel opbouwen. Het is niet duidelijk welke bouwconstructieknooppunten de leerlingen kunnen metselen. Vanaf dit schooljaar zouden ook de tweede en derde jaren enkele praktijkdagen krijgen in de lesplaats. Enkel de leerlingen van de opleiding Metselaar krijgen een eindwerk dat vooral het kunnen lezen van plannen en het maken van berekeningen toetst, maar dit biedt weinig meerwaarde in functie van het curriculum. De aansluiting bij het profiel van de opleiding en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen is zeer beperkt.

**Onderwijsorganisatie**  
*Organisatie curriculum*  
*Samenstelling klasgroepen*

De lesgroepen zijn heterogeen en gedeeltelijk op basis van hun gemeenschappelijke competenties samengesteld. De dakdekkers en de dakafdekkers zitten samen voor de beroepsgerichte vorming. De metselaars vormen met de bekisters een aparte groep. De werkplaatsbinnen- en buitenschrijnwerkers, de meubelmakers, de interieurbouwers, de productiemedewerkers interieurbouw, de plaatsers van interieurelementen en de plaatsers van binnen- en buitenschrijnwerk zitten samen in één klas. Door deze organisatie is het quasi onmogelijk om tijdens de leermomenten de doelen efficiënt aan te bieden en te bereiken.

De onderwijsorganisatie van de opleidingen beantwoordt onvoldoende aan de decretale vereisten. Zo is er nauwelijks sprake van integratie tussen de component leren en de component werkplekleren.

**Loopbaanbegeleiding**

De leertrajectbegeleider screent de leerling tijdens het intakegesprek met als doel het zoeken naar een gepast leertraject. De keuze van de opleiding is meestal gebaseerd op het curriculum van de leerling, de aangegeven motivatie en interesses, maar ook de mogelijkheden. Het Syntra zoekt een bedrijf in de omgeving van de woonplaats van de leerling om het absentisme in te perken. De leertrajectbegeleider vindt het belangrijk dat de leerling voor de aanvang van het traject ook een beeld krijgt van de negatieve aspecten van de opleiding. Syntra Hasselt organiseert, indien gewenst, een sollicitatietraining.

De leerlingen kunnen mits het voorleggen van attesteringen in principe vrijstellingen krijgen, maar dit komt eigenlijk niet voor. Een leerling is arbeidsrijp indien hij beschikt over de gepaste attitudes en voldoende inzicht heeft in gevaren. Bij twijfel krijgt de leerling de kans om een snuffelstage van een week te volgen. De leertrajectbegeleider legt de contacten met de werkplek en ziet erop toe dat de bedrijven geregistreerd zijn voor het verzorgen van de specifieke opleiding. Hij staat ook in voor de ondersteuning van leerlingen met specifieke behoeften na de tewerkstelling. Dit gebeurt in samenwerking met de GTB-dienst (Gespecialiseerde Trajectbepaling- en Begeleidingsdienst).

De leerling kan tijdens zijn geïndividualiseerd leertraject rekenen op de ondersteuning van de leertrajectbegeleider. De mogelijkheden om de begeleiding te intensiveren, zijn door de recente reorganisatie bij Syntra Vlaanderen afgenomen. De leertrajectbegeleider neemt voornamelijk de problemen aan die te maken hebben met het leertraject of met de attitudes van de leerlingen. Omwille van de verscheidenheid in de opleidingen is het voor de leertrajectbegeleider onmogelijk om de vaktechnische competenties te bespreken met het ondernemingshoofd-opleider en de evolutie van de individuele werkpunten na te gaan. Ook de vaktechnische docenten gaan het kwaliteitsniveau van de verworven praktische vaardigheden in het bedrijf niet na. De afstemming met het referentiekader en de opvolging van de leerling gebeuren niet.

De leertrajectbegeleider maakte tot vorig schooljaar nog deel uit van het zorgteam. Dit team is nu samengesteld uit medewerkers van Syntra Limburg en een CLB-medewerker van het GO! en van het vrije net. Het zorgteam, aangestuurd door de leertijdverantwoordelijke, zet de remediëring op gang.

Het begeleidingsteam, voorgezeten door Syntra Vlaanderen en bijgestaan door het CLB en de docenten, vormt de klassenraad en komt een drietal keer per jaar samen. De aandacht gaat vooral naar het functioneren van de leerling, de leermethodiek, de minder goede attitudes en de vorderingen van de leerling in de beroepsgerichte vorming en in het bedrijf. In sommige gevallen wordt overgegaan tot heroriëntering. Het leerlingvolgsysteem, beheerd door Syntra Vlaanderen, bevat voornamelijk het leertraject van de leerling, zijn scores, zijn attitudeproblemen en enkele algemene opmerkingen.

Syntra Vlaanderen staat in voor de aansturing van de leertrajectbegeleiders. De erkenning van de bedrijven gebeurt door de sectoren. Daarnaast bezoeken de werkplekbegeleiders, aangesteld door Syntra Vlaanderen, de bedrijven om de erkenning ervan na te gaan. De begeleiding van de leerlingen behoort niet tot hun opdracht.

Om de betrokkenheid van de ondernemingen te verhogen heeft het Syntra al meerdere initiatieven genomen. De belangstelling van de bedrijven voor de informatiemomenten blijft beperkt. Bedrijfsleiders die voor het eerst leerlingen een contract aanbieden, volgen de opleiding 'Estafette'.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

Syntra Genk beschikt voor de opleidingen Werfbedienaar, Metselaar en Dakdekken pannen en leien over voldoende uitrusting om de basisvaardigheden aan te leren, maar de beschikbare werkplaatsen laten nauwelijks toe om volwaardige uitvoeringen met aandacht voor bouwknooppunten uit te voeren. De dakdekkers maken gebruik van verrolbare dakconstructies. De leerlingen van de opleiding Metselaar gebruiken zelden de praktijkruimte omdat ze na vier lestijden de oefeningen moeten afbreken.

Voor de houtopleidingen is er geen werkplaats in Syntra Genk. De leerlingen maken gebruik van een atelier in Syntra Neerpelt om de praktische proeven voor te bereiden en af te leggen. De machine- en montagezaal zijn voor het leerlingenaantal voldoende groot en zijn voorzien van de elementaire conventionele basismachines. De machinezaal en de montageruimte zijn van elkaar gescheiden en bieden enig comfort bij het geven van instructies. De veiligheid in deze machinezaal kan beter. Een aantal machines is niet verankerd, aan de lintzaagmachine ontbreekt de beveiliging, de orde en netheid zijn voor verbetering vatbaar, de trapladder om werkstukken van de verhoogde berging te halen is onveilig, de elektriciteitskast is niet afgesloten en kapotte TL-lampen staan onzorgvuldig gestapeld in het magazijn. De veiligheidsinstructiekaarten zijn niet ter beschikking. De afbakening van de werk- en loopzones is niet aangeduid. De ateliers worden deels als berg- of stockageruimten gebruikt.

Het Syntra kan niet bevestigen of de werkplekken beschikken over de nodige gereedschappen en uitrusting. Doordat de machines en de beschikbare middelen in het centrum soms verouderd zijn en afwijken van de infrastructuur in de diverse werkplekken, is het moeilijk om sommige aangeleerde vaardigheden in het bedrijf te evalueren in de lesplaats. Er is geen mogelijkheid om hedendaagse technologieën zoals CNC toe te passen.

De leslokalen stralen geen krachtige leeromgeving uit. De leraren beschikken over multimedia om de lessen te ondersteunen. Hedendaagse didactische stukken ontbreken om de technische lessen aanschouwelijk te onderbouwen.

#### **Evaluatiepraktijk**

*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

De evaluatiepraktijk is vanaf dit schooljaar gebaseerd op de visietekst 'Evalueren in de leertijd' en accentueert de principes 'transparantie', 'integratie van kennis en vaardigheden' en 'aandacht voor het leerproces'. Deze principes zijn voor de beroepsgerichte vorming geconcretiseerd in permanente evaluatie met drie rapporteringen per schooljaar. De evaluatiepraktijk is hoofdzakelijk bepaald door de regelgeving en gestuurd vanuit Syntra Vlaanderen. Hierdoor zijn zowel de verhoudingspercentages als de spreiding en de inhoud van de praktische proeven vastgelegd. De pas ingevoerde curricula vermelden de algemene bepalingen voor de evaluatiepraktijk.

De permanente evaluatie per opleidingsjaar omvat het dagelijks werk en bestaat uit taken, toetsen, theoretische examens en twee praktijkproeven. De attitudes zijn in het dagelijks werk en in de praktijkproef verwerkt. De inschaling van een aantal competenties door de mentor of het ondernemingshoofd-opleider is in voege vanaf dit schooljaar. De relatie tussen de permanente evaluatie en de evaluaties door het bedrijf vertoont hiaten. Globaal gezien is de evaluatiepraktijk onvoldoende transparant door het ontbreken van duidelijke beoordelingscriteria. Het bijhouden van de evaluatie in de werkplek-leermap gebeurt nauwelijks.

De toetsen en de examens zijn voor de heterogeen samengestelde klassen doorgaans identiek. De bevragingen zijn meestal kennisgericht opgesteld, waarbij het beoogde beheersingsniveau voor het bereiken van de curriculumdoelen onvoldoende centraal staat. Het examen voor de opleiding Machinaal houtbewerker gaat in het eerste semester uitsluitend over gereedschappenleer en materialenleer. Het eindexamen bevraagt enkel de langgatboormachine en de vlakbank naast enkele handmachines en delen over constructieleer. Het Syntra kan niet aantonen wanneer de overige grote machines worden bevraagd. De leerlingen van de bouwopleidingen krijgen dikwijls berekeningen die niet aansluiten bij hun ontwikkelingsniveau.

De bedrijven krijgen de curricula van de opleidingen en de inhoud van de praktijkproeven, zodat ze de leerlingen hierop kunnen voorbereiden. Hoewel de leerlingen op de werkplek het overgrote deel van de competenties aangereikt krijgen, neemt dit slechts een volume van 20 % in van de totale evaluatie. De beoordelingen zijn verdeeld in vier niveaus, maar missen transparantie. Het is niet duidelijk wanneer de competenties die aangeduid zijn met 'kwam niet aan bod' plaatsvinden in het leertraject.

De objectiviteit van de evaluatie op de werkplek is niet altijd te garanderen omdat een aantal leerlingen in het bedrijf van familie zit. Enkele bedrijven slagen er niet in om de evaluatiebladen te bezorgen aan het Syntra.

Voor de praktijkproeven zijn de modaliteiten, de inhoud en de puntenverdeling vastgelegd. De evaluatie past wegingscijfers toe. Hoewel de regelgeving aangeeft dat de praktische proef moet afgestemd zijn op de competenties van het beroep, zoals beschreven in de leerovereenkomst, peilt deze proef doorgaans maar een fragment van het opleidingsprofiel. De te behalen scores op deze enkele vaardigheden tijdens de praktijkproef (die op korte tijd moeten worden uitgevoerd) zijn niet in verhouding tot de vele andere competenties die werden aangeleerd op de werkplek. Een extern jurylid is aanwezig op de eindpraktijkproef. De commentaren op de evaluatiebladen zijn beperkt.

Op het document 'examentoeelichting' staat dat de leerlingen tijdens het cursusjaar enkele keren praktijk moeten krijgen in het atelier waar ze de praktijkproef afleggen zodat ze vertrouwd zijn met het instellen van de machines, snijgereedschappen en veiligheidstoestellen. Dat gebeurt echter niet. Slechts de week voor de praktijkproef krijgen de leerlingen enkele machinale vaardigheden aangereikt.

Het begeleidingsteam geeft de eindbeoordeling met de studiebekrachtiging. De competenties aangeleerd op de werkplek en de attitudes spelen een rol bij de deliberatie en de eindbeoordeling. Bij rechtmatige afwezigheid op de praktijkproef krijgen de leerlingen een tweede kans. De onderbouwingen waarom een leerling niet geslaagd is, zijn soms zwak.

#### **Leerbegeleiding**

*Preventief  
Curatief*

De leertijdverantwoordelijke, de leertrajectbegeleider, het CLB, de docenten en het ondernemingshoofd-opleider zijn de actoren om de leerbegeleiding vorm en inhoud te geven. Er is in het Syntra aandacht voor de brede zorg, de attitudes en de begeleiding van de leerlingen. De leerbegeleiding op de werkplek wordt door Syntra Vlaanderen te weinig gestuurd of opgevolgd. Het raakvlak met de VOET is in de individuele planning van de docent opgenomen, maar de effecten zijn beperkt.

De leerlingen zijn actief betrokken tijdens het onderwijsleerproces. De lessen verlopen doorgaans gestructureerd, met het doceren als veel voorkomende werkvorm. Sommige docenten bespreken samen met de leerlingen de examens en toetsen. De inspanning om met een heterogene leerlingengroep resultaten te bereiken, verdient appreciatie. De inzet van didactisch materiaal is veeleer beperkt. De meeste didactische borden of voorbeelden zijn gedateerd.

De cursus van de houtgerelateerde opleidingen mist een leerlijn. Tal van inhouden zijn verouderd en bevatten geen nieuwe technologieën. De opbouw voldoet niet aan de hedendaagse pedagogisch-didactische verwachtingen. Sommige veiligheidsinstructies stemmen niet overeen met het machinepark in Neerpelt of met de actuele machines in bedrijven. De docenten gaan nonchalant om met de betiteling van de opleiding in hun documenten, zoals in de planning, de examens en de cursussen.

In verscheidene gevallen is niet te achterhalen voor wie de inhoud geschreven is.

De cursus van het eerste jaar Dakdekken pannen en leien is heel verzorgd uitgewerkt en op maat van het ontwikkelingsniveau van de leerlingen. De inhoud staat in het perspectief van het na te streven beheersingsniveau. Andere bouw cursussen zijn soms onverzorgd en aan een update toe. Doorgaans is de afstemming met het curriculum, het opleidingsprofiel en het beheersingsniveau van de leerlingen niet altijd duidelijk. Tijdens enkele lessen worden leerboeken of technische documentatie van de bouwsector ingezet. Sporadisch gebruiken de docenten invuldidactiek.

#### **Deskundigheidsbevordering**

*Vorming  
Overleg*

Het centrum organiseert geen gestructureerde vakvergaderingen voor de beroepsgerichte vorming. Hierdoor mist de organisatie kansen om het maken van afspraken en de gelijkgerichtheid van de onderwijspraktijk bij de docenten te bevorderen.

Voorlopig creëren Syntra Vlaanderen en het centrum weinig ruimte om over visieontwikkeling en over een pedagogisch-didactische aanpak zoals het geïntegreerd projectmatig werken, te reflecteren met de docenten. De docenten beroepsgerichte vorming hebben geen coach of externe ondersteuning. Het personeel kan wel rekenen op een degelijke administratieve en organisatorische ondersteuning door de leertijdverantwoordelijke, de leertijdcoördinator en de secretariaatsmedewerkers.

Jaarlijks organiseert Syntra Vlaanderen vormingen over onder andere ICT en klasmanagement. Het gebeurt dat docenten cursussen volgen georganiseerd door de sector. Het onderzoek heeft aangetoond dat er nood is aan een grondige bijscholing over evalueren.

De meeste docenten zijn geëngageerd en vakdeskundig. Naast hun onderwijsopdracht is de verbondenheid van enkele docenten met de sector sterk aanwezig. Toch wordt de kwaliteit van de opleiding aangetast door een gebrek aan samenwerking met de algemene vorming en met de werkplek.



#### 4.1.1.6 Opleidingen binnen de sector Bouw: Monteur centrale verwarming en Sanitair installateur

##### **Voldoet niet**

De opleidingsdoelstellingen van de erkende referentiekaders worden in onvoldoende mate bereikt. Het aanbod is onvolledig, te weinig doelgericht, samenhangend en evenwichtig. De leerlingenevaluatie is weinig transparant en onvoldoende representatief voor de beoordeling van de bereikte competenties. De uitreiking van certificaten steunt bijgevolg onvoldoende op valide evaluatiegegevens.

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b>   | Syntra Limburg biedt de opleidingen Sanitair installateur en Monteur centrale verwarming aan in haar vestiging te Genk.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <i>Volledigheid</i>      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <i>Evenwicht</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <i>Beheersingsniveau</i> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <i>Samenhang</i>         | De opleidingsdoelstellingen van de beroepsopleidingen binnen de leertijd zijn op basis van erkende referentiekaders uitgetekend in het Besluit van de Vlaamse regering. Ze werden door Syntra Vlaanderen vertaald in programmabundels en curricula. Deze hebben als doel inhoudelijk en organisatorisch richting te geven aan de invulling van het voltijds engagement, dat tot stand komt door een theoretische en beroepsgerichte vorming in het centrum te combineren met een praktijkopleiding bij een ondernemingshoofd-opleider. De theoretische en beroepsgerichte vorming van 120 lestijden per opleidingsjaar dient ondersteunend en aanvullend te zijn aan de opleiding op de werkvloer. Dit betekent dat de leerlingen een halve dag per week beroepsgerichte vorming krijgen in het centrum en vier dagen praktijkopleiding in een bedrijf. De algemene leeswijzer Curriculum Leertijd van Syntra Vlaanderen vermeldt duidelijk dat voor dit opleidingssysteem het cruciaal is dat het zwaartepunt van de opleiding op de werkvloer ligt. |

Uit het onderzoek blijkt dat de realisatie van de competenties die betrekking hebben op de opleidingen en waarvoor de werkplek de aangewezen leeromgeving is, onvoldoende doelgericht gestuurd en opgevolgd wordt. Van een integratie tussen het leren op de werkplek en het leren op de lesplaats zijn weinig sporen te vinden. De kwaliteit van de beschrijving van de uitgevoerde taken in de takenboeken van de leerlingen wisselt sterk. Bij sommige leerlingen blijkt uit de beschrijving dat de uitgevoerde activiteiten relevant zijn voor de opleiding en aansluiten bij het leerproces. Bij de meeste leerlingen is echter de beschrijving te beknopt, te algemeen of ontbreekt ze. Er kan vaak niet uit afgeleid worden welke van de twee opleidingen een leerling volgt. De takenboeken kunnen daardoor niet gebruikt worden om richting te geven aan het leerproces. De leertrajectbegeleiders kunnen het leerproces in de onderneming eveneens niet afdoende sturen en opvolgen. Door tijdsgebrek beperken ze zich voornamelijk tot het leggen van contacten met ondernemingen en het in orde brengen van de administratie voor het leren op de werkplek. Aan hun opdracht om de leerlingen vakspecifiek en competentiegericht te begeleiden en op te volgen, komen zij niet toe. De docenten rekenen op de leertrajectbegeleiders voor de opvolging op de werkplek. Al dit heeft tot gevolg dat het onderwijsaanbod onvoldoende structureel georganiseerd wordt, de integratie en het evenwicht niet voldoen en de hiaten in het opleidingsaanbod in de onderneming niet (tijdig) opgemerkt en gecompenseerd worden, waardoor onvolledigheden ontstaan.



De docenten leveren heel wat inspanningen om zicht te krijgen op het leerproces van de leerlingen. Bij het begin van elke les bevragen ze hen over de activiteiten op de werkplek. De informatie uit de takenboeken of van de leertrajectbegeleider, geraakt niet tot bij hen. Dit gebrek aan samenhang beperkt de efficiëntie van de onderwijstijd op de lesplaats. Leraren kunnen hierdoor immers hun lessen niet afstemmen op de activiteiten op de werkplek en de noden die de leerlingen hebben.

De programmabundels en curricula die als referentiekader moeten dienen, zijn meestal gekend bij de docenten. Zij baseren zich hierop voor het opstellen van hun vorderingsplan. Uit het onderzoek blijkt dat de docenten niet alle voorgeschreven leerinhouden aanbieden. Hoewel de leerlingen voldoende theoretische basis meekrijgen over het droog opbouwen (zonder onder druk te brengen) van een verwarmingssysteem, leren ze onvoldoende over specifieke toebehoren die nodig zijn om een verwarmingsinstallatie onder druk te brengen, te regelen en in bedrijf te stellen. Ook het aansluiten, onderhouden en herstellen van toestellen en apparatuur komen niet voldoende aan bod. Dit maakt het aanbod onvolledig.

**Onderwijsorganisatie**  
*Samenstelling klasgroepen*  
*Organisatie curriculum*

De onderwijsorganisatie van de opleidingen beantwoordt onvoldoende aan de decretale vereisten. De component leren op de lesplaats en de component werkpleklernen worden niet structureel aan elkaar gelinkt. Het evenwicht en de samenhang tussen de opleidingsdoelstellingen gaat hierdoor verloren. Onvolledigheden in het aanbod worden niet afdoende gedetecteerd en daardoor niet gecompenseerd.

De leerlingen beginnen allemaal in de opleiding Monteur centrale verwarming. Ze worden gegroepeerd per opleidingsjaar, wat de docenten pedagogisch comfort biedt. Nadat de leerlingen deze opleiding afronden, volgen de meeste leerlingen bijkomend het laatste jaar van de opleiding Sanitair installateur. Ze vormen dan samen een lesgroep met de leerlingen van het laatste jaar van de opleiding Monteur centrale verwarming. Ze ontvangen de twee studiebewijzen, wat hun tewerkstellingskansen vergroot. Uit de lesobservaties blijkt dat de leerlingen in het laatste jaar duidelijk verschillende leerinhouden krijgen afhankelijk van de opleiding die ze volgen, zoals verwacht in de referentiekaders. Uit de evaluatiestukken en de takenboeken blijken deze verschillen echter veel minder. De invoering van de nieuwe referentiekaders brengt, meer dan voorheen, vakspecifieke inhouden in het eerste en vooral in het tweede jaar. De docenten weten nog niet goed hoe ze hiermee moeten omgaan voor de leerlingen die via één extra jaar het studiebewijs voor de opleiding Sanitair installateur willen behalen.

## **Evaluatiepraktijk**

*Evenwicht*

*Volledigheid*

*Beheersingsniveau*

*Transparantie*

De visietekst 'Evalueren in de leertijd' vormt de basis voor de evaluatiepraktijk. In deze tekst staan 'transparantie', 'integratie van kennis en vaardigheden' en 'aandacht voor het leerproces' centraal.

De evaluatiepraktijk steunt voor een belangrijk deel op een praktijkproef die de leerlingen elk jaar afleggen, zoals bepaald door Syntra Vlaanderen. Deze praktijkproef wil valide zijn voor het geheel van de vorming per jaar, maar is dat niet. Ze laat slechts toe om een selectie van de opleidingsdoelen te evalueren. Bij de puntenverdeling hebben de docenten aandacht voor attitudes, vaardigheden en functionele kennis. Deze zijn verdeeld over verschillende deelopdrachten, maar niet uitgewerkt naar transparante beoordelingscriteria. Hierdoor gaat de objectiviteit en transparantie verloren. De recente opsplitsing van de praktijkproef in twee delen, waarvan het eerste deel in december wordt afgelegd, helpt de docenten om sneller zicht te krijgen op de competenties van de leerlingen. Het leidt evenwel niet tot een evaluatie van meer competenties, waardoor de validiteit problematisch blijft.

De regels van Syntra Vlaanderen bepalen dat naast een praktijkproef, ook permanent geëvalueerd wordt door de docenten alsook door het ondernemingshoofd-opleider. De permanente evaluatie bestaat uit een attitudebeoordeling aangevuld met taken, huistaken, toetsen en examens. Het onderzoek toont aan dat deze evaluaties in de eerste twee jaren vooral kennisgericht verlopen, met te weinig oog voor een toepassingsgerichte vraagstelling in realistische contexten. Sommige vragen zijn weinig doordacht en de link met de opleidingsdoelen ontbreekt of is onduidelijk. De puntenverdeling per vraag is vaak niet vermeld, wat de transparantie beperkt. De evaluatie verloopt vaak sterk gericht op enkele deelonderwerpen of bevraagt via veel verschillende vragen eenzelfde competentie, waardoor ze onvoldoende evenwichtig en valide is voor het geheel van de geboden theoretische vorming. De evaluaties in het derde jaar kennen een meer toepassingsgerichte vraagstelling waarbij het toepassen van opgedane kennis en inzichten meer aandacht krijgt. Dit komt de validiteit ten goede. De transparantie staat ook hier onder druk, omdat niet alle evaluaties de punten per vraag vermelden. Uit de verbeter sleutels blijkt dat de puntenverdeling per vraag veelal doordacht gebeurt. Het gewicht van een vraag wordt vooral bepaald door het belang van de bevraagde opleidingsdoelstellingen in het geheel van de vorming. De evaluatie door het ondernemingshoofd-opleider is in geen enkel jaar voldoende valide voor de activiteiten op de werkplek. Het instrument is een opsomming van opleidingsdoelstellingen en -inhouden. Criteria ontbreken, waardoor onduidelijk is waarop het ondernemingshoofd-opleider dient te letten bij het evalueren. Deze werkwijze voldoet niet aan het objectiviteits- en transparantiecriterium. Uit de documentstudie blijkt dat deze evaluaties niet steeds doordacht en met de nodige diepgang worden ingevuld. Hoewel de leerling bijna negentig procent van zijn vorming op de werkplek krijgt, weegt de evaluatie door het ondernemingshoofd-opleider slechts voor 20 % in het geheel.

De impact op het leerproces is daardoor beperkt. Syntra Limburg geeft in deze verder aan dat zij grote moeite heeft om de ondernemingshoofd-opleiders te betrekken in het evaluatiegebeuren, wat de impact op het leerproces verder onder druk zet.

De evaluatiepraktijk toont tevens de gebrekkige integratie van het leren op de lesplaats en het leren op de werkplek aan. Uit de evaluaties van sommige ondernemingshoofd-opleiders blijkt dat een leerling voor bepaalde vaardigheden geen leertraject heeft (kunnen) doorlopen op de werkplek. Ook in de andere evaluatiestukken van de leerlingen zijn geen sporen te vinden van de evaluatie van deze vaardigheden. Dit maakt de evaluatie en de competentieverwerving onvolledig. Toch heeft dit geen impact op het studiesucces.

Op enkele uitzonderingen na, zijn geen sporen van vakinhoudelijke feedback terug te vinden op de evaluatiestukken. Hierdoor laten de docenten kansen liggen om via een beknopte reflectie op de gemaakte fouten en het meegeven van werkpunten, een leerling te begeleiden in zijn leerproces. De docenten laten hier dus heel wat kansen liggen tot het sturen en vormgeven van het leren.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

Dankzij een goede samenwerking tussen Syntra Limburg en de ondernemersopleidingen beschikken de docenten over aantrekkelijke lokalen waarin zij alle nodige materialen, gereedschappen en toestellen ter beschikking hebben. Leerlingen volgen les in een nette, motiverende leeromgeving met een sterke visuele ondersteuning van de aangeboden leerinhouden.

Syntra Limburg plant binnen enkele schooljaren de opleidingen te verhuizen naar een nieuwe campus.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De leertijdverantwoordelijke, de leertrajectbegeleider, het CLB, de docenten en het ondernemingshoofd-opleider zijn de actoren om de leerbegeleiding vorm en inhoud te geven. Er is in het Syntra aandacht voor de brede zorg, de attitudes en de begeleiding van de leerlingen. De leerbegeleiding op de werkplek wordt door Syntra Vlaanderen te weinig gestuurd of opgevolgd. Het raakvlak met de VOET is in de individuele planning van de docent opgenomen, maar de effecten zijn beperkt. De leerlingen zijn actief betrokken tijdens het onderwijsleerproces. De lessen verlopen doorgaans gestructureerd. De docenten gebruiken activerende werkvormen, zoals groepsgesprekken en de toepassing van (nieuwe) kennis in nieuwe situaties. Leerlingen nemen actief en geïnteresseerd deel aan de lessen.

De docenten hebben vooral informeel oog voor de beginsituatie van de leerlingen en hun onderling verschillende startpositie. Elke docent gaat hier op zijn eigen manier mee om. Er is nog geen gelijkgerichte aanpak ontwikkeld, bijvoorbeeld voor late instromers met een beperkte kennis van het Nederlands en de vaktaal.

De docenten ondersteunen het leerproces met eigengemaakte cursusdelen, kopieën van handleidingen en boeken alsook met presentaties via de computer. De lage kwaliteit van de kopieën in het eerste jaar valt op, waarbij figuren en teksten soms onleesbaar zijn geworden. In het tweede jaar is de kwaliteit beter en kent het materiaal een meer uniforme, leerondersteunende opmaak. In het derde jaar ontstaan weer grote verschillen qua opmaak en zijn sommige onderdelen verouderd. De afstemming van al dit materiaal op het beheersingsniveau van de opleidingsdoelen en het ontwikkelingsniveau van de leerlingen voldoet door voornoemde problemen slechts nipt.

**Loopbaanbegeleiding** De leertrajectbegeleiders zijn verantwoordelijk voor het leertraject en het verloop van het leerproces op de werkplek. Het leertraject start met een intakegesprek waarbij de reeds opgedane ervaringen, de ambities en de interesses van de leerling in kaart worden gebracht. Via een screeningsformulier brengt de leertrajectbegeleider de arbeidsrijpheid van de leerling in kaart. Ook de attitude en socio-emotionele aspecten komen aan bod, net zoals een aantal praktische elementen zoals vervoersmogelijkheden.

De leerling gaat samen met de leertrajectbegeleider op zoek naar een geschikte werkplek. De leerling gaat steeds zelfstandig solliciteren. Indien nodig, bereiden de leertrajectbegeleider en de sollicitatietraining van Syntra hem hierop voor. De leertrajectbegeleider is goed vertrouwd met de sectoren Hout en Bouw. Hierdoor kan hij de leerlingen gericht koppelen aan bedrijven.

Na een eerste werkweek in de onderneming reflecteren de leertrajectbegeleider en de leerling. Samen bekijken ze het technisch niveau waarop de leerling zich bevindt, of er gedrags- en/of leerproblemen zijn en of de leerling en de werkplek een goede match vormen. Indien nodig, kan een nieuwe werkplek worden gezocht of wordt in samenspraak met de ouders voor een extra jaar in het regulier onderwijs gekozen, indien de leerling onvoldoende arbeidsrijp zou zijn.

Voor het opleidingsspecifiek begeleiden van het leerproces op de werkplek stellen zich ernstige beperkingen, zoals beschreven bij 'onderwijsaanbod'. De leertrajectbegeleiding focust zich, naast het administratieve, op de attitude van de leerlingen. Waar nodig, start de leertrajectbegeleider (herstel)gesprekken. Het zoeken van een nieuw stagebedrijf behoort ook tot de mogelijkheden. Zijn grote aandacht voor socio-emotionele aspecten illustreert de leertrajectbegeleider verder via de initiatieven die hij blijft nemen na het afstuderen van sommige leerlingen met specifieke ondersteuningsnoden. Afhankelijk van de noden, zoekt hij met en voor de leerling naar ondersteuningsmogelijkheden en -premies die een aanwerving vergemakkelijken.

De begeleiding van het leerproces op de lesdag in het centrum ligt voornamelijk bij de docenten BGV. Ook de leertijdverantwoordelijke en de leertrajectbegeleider zijn beschikbaar. Van een gerichte dwarsverbinding tussen al deze actoren is nog weinig sprake. De leertrajectbegeleider beschikt onvoldoende over informatie over de werkplek en deze kan daarom niet doorstromen naar de docenten BGV. Zij bevragen daarop noodgedwongen elke les de leerlingen over hun activiteiten op de werkplek. Niet alleen is het leerproces op de werkplek weinig ondersteund, ook de nuttige onderwijstijd voor de docenten BGV wordt hierdoor beperkt. Het centrum neemt via werkplekverslagen wel initiatieven om de registratie van de activiteiten te bevorderen. Dit instrumentarium staat nog niet op punt en het gebruik ervan verschilt zeer sterk tussen leerlingen en tussen ondernemingen. Ook is de betrokkenheid en de expertenrol van de docenten BGV hierin onduidelijk. Bijgevolg volstaat de opvolging van de leerling niet om een volledig beeld van de praktijkopleiding te krijgen met het oog op een doelgericht en efficiënt leerproces.

Om als opleider te kunnen fungeren dient het ondernemingshoofd-opleider de vorming 'Estafette' te volgen. De bedoeling is om de werkgevers in de toekomst voor de aanvang van een eerste tewerkstelling een tweedaagse mentoropleiding aan te bieden als voorbereiding op hun rol als leerlingenbegeleider en -evaluator.

#### **Deskundigheidsbevordering**

*Overleg  
Vorming*

Het centrum formuleert geen verwachtingen ten aanzien van het onderling overleg, via bijvoorbeeld vakvergaderingen. Het laat dit volledig over aan de betrokken docenten waardoor het kansen mist om zowel het onderwijsaanbod, de onderwijsorganisatie als de evaluatiepraktijk sterker te sturen. Nochtans situeren er zich op deze vlakken grote uitdagingen. Het overleg gebeurt dus vooral informeel en verloopt niet gestructureerd met agenda en verslag.

De docenten werken intensief samen. Ze overleggen vooral over organisatorische aspecten. Informatie over leervorderingen en gedrag van individuele leerlingen komt af en toe aan bod, net zoals de aanpak van specifieke leerproblemen. Ze zijn er zich van bewust dat het leren op het centrum en het leren op de werkplek onvoldoende geïntegreerd en samenhangend verloopt. Leerlingen komen hierdoor onvoldoende tot een volwaardige, diepgaande en beroepsdekkende vorming. Aan de basis hiervan liggen de beperkingen die binnen het centrum heersen of het ontbreken van de noodzakelijke voorwaarden.

De meeste docenten beschikken over een goede tot zeer goede vakdeskundigheid. Ze zijn begaan met hun leerlingen en ze zijn geëngageerd. Ze kennen het werkveld en de relevante beroepen voldoende tot goed. Dankzij ruime praktijkervaring alsook contacten met ondernemingen en sectororganisaties, blijven ze mee met nieuwe ontwikkelingen. Bijscholingen gebeuren op eigen initiatief.

#### **4.1.1.7 Opleidingen binnen de sector Elektriciteit: Industrieel elektrotechnisch installateur en Residentieel elektrotechnisch installateur**

##### **Voldoet niet**

De opleidingsdoelstellingen van de erkende referentiekaders worden in onvoldoende mate bereikt. Het aanbod is onvolledig, te weinig doelgericht, samenhangend en evenwichtig en mist een logische leerlijn. De infrastructuur en de uitrusting zijn onvolledig. De leerlingenevaluatie is weinig transparant en onvoldoende representatief voor de beoordeling van de bereikte competenties. De uitreiking van certificaten steunt bijgevolg onvoldoende op valide evaluatiegegevens.

|                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Onderwijsaanbod</b>   | Syntra Limburg biedt de opleidingen Residentieel elektrotechnisch installateur en Industrieel elektrotechnisch installateur aan in haar vestiging te Hasselt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <i>Volledigheid</i>      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <i>Evenwicht</i>         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <i>Beheersingsniveau</i> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <i>Samenhang</i>         | De opleidingsdoelstellingen van de beroepsopleidingen binnen de leertijd zijn op basis van erkende referentiekaders uitgetekend in het Besluit van de Vlaamse regering. Ze werden door Syntra Vlaanderen vertaald in programmabundels en curricula. Deze hebben als doel inhoudelijk en organisatorisch richting te geven aan de invulling van het voltijds engagement, dat tot stand komt door een theoretische en beroepsgerichte vorming in het centrum te combineren met een praktijkopleiding bij een ondernemingshoofd-opleider. De theoretische en beroepsgerichte vorming van 120 lestijden per opleidingsjaar dient ondersteunend en aanvullend te zijn aan de opleiding op de werkvloer. Dit betekent dat de leerlingen een halve dag per week beroepsgerichte vorming krijgen in het centrum en vier dagen praktijkopleiding in een bedrijf. De algemene leeswijzer Curriculum Leertijd van Syntra Vlaanderen vermeldt duidelijk dat voor dit opleidingssysteem het cruciaal is dat het zwaartepunt van de opleiding op de werkvloer ligt. |

Uit het onderzoek blijkt dat de realisatie van de competenties die betrekking hebben op de opleidingen en waarvoor de werkplek de aangewezen leeromgeving is, onvoldoende doelgericht gestuurd en opgevolgd wordt. Van een integratie tussen het leren op de werkplek en het leren op de lesplaats zijn weinig sporen te vinden. De beschrijving van de uitgevoerde taken in de takenboeken van de leerlingen is te beknopt, te algemeen of ontbreekt. Ze kan daardoor niet gebruikt worden om richting te geven aan het leerproces. De leertrajectbegeleiders kunnen het leerproces in de onderneming eveneens niet afdoende sturen en opvolgen. Door tijdsgebrek beperken ze zich voornamelijk tot het leggen van contacten met ondernemingen en het in orde brengen van de administratie voor het leren op de werkplek. Aan hun opdracht om de leerlingen vakspecifiek en competentiegericht te begeleiden en op te volgen, komen zij niet toe. Een gebrek aan de hiervoor vereiste diepgaande vakkennis vormt eveneens een hindernis. De docenten rekenen meestal op de leertrajectbegeleiders voor de opvolging op de werkplek. De eventuele begeleiding die de docenten zelf aan leerlingen op een werkplek geven, is niet structureel ingebouwd in het leerproces. Ze is ingegeven door praktische opportuniteiten, bijvoorbeeld omdat een werkplek van een leerling op de route woon-werk van een docent ligt.

Al dit heeft tot gevolg dat het onderwijsaanbod onvoldoende structureel georganiseerd wordt, de integratie niet voldoet en de hiaten in het opleidingsaanbod in de onderneming niet (tijdig) opgemerkt en gecompenseerd worden, waardoor onvolledigheden ontstaan.

De docenten leveren heel wat inspanningen om zicht te krijgen op het leerproces van de leerlingen. Bij het begin van elke les bevragen ze hen over de activiteiten op de werkplek. De informatie uit de takenboeken van de leertrajectbegeleider, geraakt niet tot bij hen. Dit gebrek aan samenhang beperkt de efficiëntie van de onderwijstijd op de lesplaats. Docenten kunnen hierdoor immers hun lessen niet afstemmen op de activiteiten op de werkplek en de noden die de leerlingen daardoor hebben.

In een klasgroep zitten leerlingen uit verschillende inhoudelijk verwante opleidingen. Syntra Vlaanderen ontwikkelde een leerstofverdeling die uitgaat van een gemeenschappelijk gedeelte waaraan alle leerlingen deelnemen, gevolgd door een specifieke vorming afhankelijk van de opleiding. Uit het onderzoek blijkt dat het gemeenschappelijk gedeelte veelal op het juiste beheersingsniveau wordt aangeboden, maar dat alle leerlingen vorig jaar deelnamen aan hetzelfde pakket specifieke vorming. Zo volgden de leerlingen Industrieel elektrotechnisch installateur (IEI) de specifieke vorming voor Residentieel elektrotechnisch installateur (REI). Dit maakt het aanbod IEI onvolledig. Tevens blijkt een leerling niet in de juiste opleiding te zijn ingeschreven. Syntra Limburg loopt daardoor het risico studiebewijzen af te leveren die geen weergave zijn van de gevolgde opleiding.

De programmabundels en curricula die als referentiekader moeten dienen, zijn meestal gekend bij de docenten. Zij baseren zich hierop voor het opstellen van hun vorderingsplan. De aanpassingen in het aanbod ten gevolge van klassamenstellingen zorgen evenwel voor verwarring. Zowel binnen het traject REI als IEI ontbreekt overheen de drie jaren een logische verticale leerlijn. Hierdoor wordt de moeilijkheidsgraad niet steeds gaandeweg verhoogd en komen inhoudelijk verwante onderwerpen niet na elkaar aan bod. De vorderingsplannen zijn met zorg opgesteld, maar vormen nog geen instrument waarmee de docenten de onderwijspraktijk sturen en het aanbod op elkaar afstemmen. Zo komen bepaalde leerinhouden, zoals veiligheden, meermaals diepgaand aan bod terwijl andere onderwerpen zoals elektrische verwarming, blikseminslag en inkoppeling niet aan bod komen. Hierdoor ontstaan, naast onvolledigheden, ook onevenwichten in het aanbod. Een deel van de onvolledigheden in het aanbod ontstaan dan weer doordat de docenten niet beschikken over de nodige (veilige) didactische uitrusting, zoals voor de behandeling van de opleidingsdoelstellingen omtrent motorschakelingen. Doordat meerdere meettoestellen ontbreken, komen ook de meetvaardigheden onvoldoende aan bod.



**Onderwijsorganisatie**  
*Organisatie curriculum*  
*Samenstelling klasgroepen*

De onderwijsorganisatie van de opleidingen beantwoordt onvoldoende aan de decretale vereisten. Zo is er nauwelijks sprake van integratie tussen de component leren en de component werkplekleren.

Syntra Limburg organiseert voor elk van de drie opleidingsjaren een klasgroep. Hierin groeperen ze leerlingen uit verschillende inhoudelijk verwante opleidingen, conform de richtlijnen van Syntra Vlaanderen. Dit belet evenwel een optimale horizontale en verticale samenhang van het lesprogramma. De veelheid aan verschillende gegroepeerde opleidingen zorgt ervoor dat de docenten onvoldoende kunnen focussen op de specifieke inhouden van het leerprogramma, de vereiste diepgang erin en de individuele leerling.

**Evaluatiepraktijk**  
*Evenwicht*  
*Volledigheid*  
*Beheersingsniveau*  
*Transparantie*

De visietekst 'Evalueren in de leertijd' vormt de basis voor de evaluatiepraktijk. In deze tekst staan 'transparantie', 'integratie van kennis en vaardigheden' en 'aandacht voor het leerproces' centraal.

De evaluatiepraktijk steunt voor een belangrijk deel op een praktijkproef die de leerlingen elk jaar afleggen, zoals bepaald door Syntra Vlaanderen. Deze praktijkproef wil valide zijn voor het geheel van de vorming per jaar, maar is dat niet. Ze laat slechts toe om een selectie van de opleidingsdoelen te evalueren. Bij de puntenverdeling hebben de docenten aandacht voor attitudes, vaardigheden en functionele kennis. Deze zijn verdeeld over verschillende deelopdrachten, maar niet uitgewerkt naar transparante beoordelingscriteria. Hierdoor gaat de objectiviteit en transparantie verloren. De recente opsplitsing van de praktijkproef in twee delen, waarvan het eerste deel in december wordt afgelegd, helpt de docenten om sneller zicht te krijgen op de competenties van de leerlingen. Het leidt evenwel niet tot een evaluatie van meer competenties, waardoor de validiteit problematisch blijft.

De regels van Syntra Vlaanderen bepalen dat naast een praktijkproef, ook permanent geëvalueerd wordt door de docenten alsook door het ondernemingshoofd-opleider. De permanente evaluatie bestaat uit een wekelijkse attitudebeoordeling aangevuld met taken, huistaken, toetsen en examens. Het onderzoek toont aan dat de kwaliteit hiervan nipt aanvaardbaar is. De vraagstelling is vaak, maar niet steeds, kwaliteitsvol. Hier en daar komen onduidelijke of dubbelzinnige vragen voor, of vragen die niet zijn afgestemd op (het beheersingsniveau van) de opleidingsdoelen. De verbeteringen zijn meestal kwalitatief, maar soms ook zo dat ze weinig nuttige feedback kunnen opleveren over het leerproces van de leerlingen. Het evaluatie-instrument dat het ondernemingshoofd-opleider gebruikt, kan duidelijk geen aanleiding geven tot een voldoende valide evaluatie van de activiteiten op de werkplek. Het instrument is een opsomming van opleidingsdoelstellingen en -inhouden. Criteria ontbreken, waardoor het onduidelijk is waarop het ondernemingshoofd-opleider dient te letten bij het evalueren. Deze werkwijze voldoet niet aan het objectiviteits- en transparantiecriterium. Uit de documentstudie blijkt dat deze evaluaties niet steeds doordacht en met de nodige diepgang worden ingevuld. Hoewel de leerling bijna negentig procent van zijn vorming op de werkplek krijgt, weegt de evaluatie door het ondernemingshoofd-opleider slechts voor 20 % in het geheel.



De impact op het leerproces is daardoor beperkt. Syntra Limburg geeft verder aan dat zij grote moeite heeft om het ondernemingshoofd-opleider te betrekken in het evaluatiegebeuren, wat de impact op het leerproces verder onder druk zet.

De evaluatiepraktijk toont tevens de gebrekkige integratie van het leren op de lesplaats en het leren op de werkplek aan. Uit de evaluaties van sommige ondernemingshoofd-opleiders blijkt dat een leerling voor een aantal vaardigheden geen leertraject heeft (kunnen) doorlopen op de werkplek. Ook in de andere evaluatiestukken zijn geen sporen te vinden van de evaluatie van deze vaardigheden. Dit maakt de evaluatie en de competentieverwerving onvolledig. Toch heeft dit geen impact op het studiesucces.

Ook de problemen uit de onderwijsorganisatie zijn zichtbaar in de evaluaties. Leerlingen uit IEI werden geëvalueerd met werkplekbundels voor REI en omgekeerd, waardoor de evaluatiepraktijk aan validiteit inboet.

Op enkele uitzonderingen na, zijn geen sporen van vakinhoudelijke feedback terug te vinden op de evaluatiestukken. Hierdoor laten de docenten kansen liggen om via een beknopte reflectie op de gemaakte fouten en het meegeven van werkpunten, een leerling te begeleiden in zijn leerproces. De docenten laten hier dus heel wat kansen liggen tot het sturen en vormgeven van het leren.

**Uitrusting**  
*ICT*  
*Inzet uitrusting*  
*Leermiddelen*

De docenten beschikken niet over alle nodige materialen, gereedschappen en toestellen voor de beide opleidingen. Hierdoor kunnen ze niet of niet op het juiste beheersingsniveau aan de slag met de opleidingsdoelen. Ze brengen regelmatig zelf (eigen) toestellen mee, wat hun betrokkenheid illustreert. Dit houdt tegelijkertijd het risico in dat het leerproces van de leerlingen te veel afhankelijk wordt van het beschikbaar zijn van deze docenten alsook van de toestellen die zij willen meebrengen. Bepaalde materialen zijn beschikbaar, zoals motoren, doch ze zijn onbruikbaar. Doordat een montage op een stabiele, veilige ondergrond niet is gebeurd, ontstaan veiligheidsrisico's. De docenten besluiten daarom terecht om deze uitrusting niet te gebruiken, waardoor echter onvolledigheden in het onderwijsaanbod ontstaan.

De lessen vinden plaats in twee lokalen die een weinig vakinhoudelijke en aantrekkelijke uitstraling hebben, waardoor ze geen krachtige leeromgeving zijn. Een computer, beamer en internet zijn voorhanden maar verder ogen de lokalen afgeleefd en rommelig. De inrichting ervan en de onbeschikbaarheid/onbruikbaarheid van een deel van de uitrusting maakt dat de docenten beperkt zijn in hun mogelijkheden om de leerlingen experimenterend en proefondervindelijk te laten leren. Paradoxaal genoeg bevinden er zich aan de overzijde van de gang volledig uitgeruste en aantrekkelijkere lokalen. Syntra Limburg kan hiervan momenteel echter geen gebruikmaken om onbekende redenen.

Syntra Limburg plant binnen enkele schooljaren de opleidingen REI en IEI te verhuizen naar een nieuwe campus.

**Leerbegeleiding**  
*Preventief*  
*Curatief*

De leertijdverantwoordelijke, de leertrajectbegeleider, het CLB, de docenten en het ondernemingshoofd-opleider zijn de actoren om de leerbegeleiding vorm en inhoud te geven. Er is in het Syntra aandacht voor de brede zorg, de attitudes en de begeleiding van de leerlingen. De leerbegeleiding op de werkplek wordt door Syntra Vlaanderen te weinig gestuurd of opgevolgd. Het raakvlak met de VOET is in de individuele planning van de docent opgenomen, maar de effecten zijn beperkt. De leerlingen zijn actief betrokken bij het onderwijsleerproces. De lessen verlopen doorgaans gestructureerd. De docenten gebruiken activerende werkvormen, zoals groepsgesprekken en de toepassing van (nieuwe) kennis in nieuwe situaties. Door de heterogene samenstelling van de groepen, zowel qua leeftijd als qua opleiding die gevolgd wordt, is dit een complexe opdracht. De actieve en geïnteresseerde deelname van de leerlingen tonen aan dat de inspanningen van de docenten lonen.

De docenten hebben soms oog voor zowel de beginsituatie als de specifieke leerproblemen van de leerlingen. Dit blijkt uit sommige leerlingendossiers, waar via een instaptoets een beginsituatieanalyse werd gemaakt of via specifieke bundels ondersteuning werd geboden – zowel aan docent als aan leerling – voor specifieke leerproblemen zoals ADHD. Dit gebeurt echter niet structureel voor alle leerlingen die hier baat bij kunnen hebben.

De docenten ondersteunen het leerproces met leerboeken die de leerlingen kunnen aankopen of ontlene. Naarmate de leerling vordert doorheen zijn leertraject, gebruiken zij eigengemaakte cursusdelen en presentaties via de computer. Over het algemeen is al dit materiaal voldoende afgestemd op zowel het beheersingsniveau van de opleidingsdoelen als het ontwikkelingsniveau van de leerlingen.

**Loopbaanbegeleiding**

De leertrajectbegeleiders zijn verantwoordelijk voor het leertraject en het verloop van het leerproces op de werkplek. Het leertraject start met een intakegesprek waarbij de reeds opgedane ervaringen, de ambities en de interesses van de leerling in kaart worden gebracht. Via een screeningsformulier brengt de leertrajectbegeleider de arbeidsrijpheid van de leerling in kaart. Ook de attitude en socio-emotionele aspecten komen aan bod, net zoals een aantal praktische elementen zoals vervoersmogelijkheden.

De leerling gaat samen met de leertrajectbegeleider op zoek naar een geschikte werkplek. De leerling gaat steeds zelfstandig solliciteren. Indien nodig, bereidt de leertrajectbegeleider en de sollicitatietraining van Syntra hem hierop voor. De opleidingen die behoren tot de sector Elektriciteit werden pas recent bij de betrokken leertrajectbegeleider ingedeeld. Dit domein behoort echter niet tot zijn specialiteit zodat het moeilijk is om leerlingen gericht door te verwijzen naar bedrijven die zowel qua profiel als activiteiten aansluiten bij het interessegebied en de ambities van de leerlingen.

Na een eerste werkweek in de onderneming reflecteren de leertrajectbegeleider en de leerling. Samen proberen ze het technisch niveau van de leerling in te schatten, bekijken ze of er gedrags- en/of leerproblemen zijn en of de leerling en de werkplek een goede match vormen. Indien nodig, kan een nieuwe werkplek worden gezocht. De leertrajectbegeleider heeft hier binnen de sector elektriciteit momenteel nog geen ervaring mee.

Voor het opleidingsspecifiek begeleiden van het leerproces op de werkplek stellen zich ernstige beperkingen, zoals beschreven bij 'onderwijsaanbod'. De leertrajectbegeleiding focust zich, naast het administratieve, op de attitude van de leerlingen. De leertrajectbegeleider heeft een goed zicht op de aanwezigheden en het op tijd komen van de leerlingen. Op dat vlak stellen zich geen problemen, mede doordat in deze sector steeds duidelijke afspraken gemaakt moeten worden over de verplaatsingen naar verschillende werven. Moesten er zich op dit vlak attitudeproblemen voordoen, beschikt de leertrajectbegeleider over een uitgewerkt stappenplan om hiermee om te gaan.

De begeleiding van het leerproces op de lesdag in het centrum ligt voornamelijk bij de docenten BGV. Ook de leertijdverantwoordelijke en de leertrajectbegeleider zijn beschikbaar. Van een gerichte dwarsverbinding tussen al deze actoren is nog weinig sprake. De leertrajectbegeleider beschikt over onvoldoende informatie over de werkplek en deze kan daarom niet doorstromen naar de docenten BGV. Zij bevragen daarop noodgedwongen elke les de leerlingen over hun activiteiten op de werkplek. Niet alleen is het leerproces op de werkplek weinig ondersteund, ook de nuttige onderwijstijd voor de docenten BGV wordt hierdoor beperkt. Het centrum neemt via werkplekverslagen wel initiatieven om de registratie van de activiteiten te bevorderen. Dit instrumentarium staat nog niet op punt en het gebruik ervan verschilt zeer sterk tussen leerlingen en tussen ondernemingen. Ook is de betrokkenheid en de expertenrol van de docenten BGV hierin onduidelijk. Bijgevolg volstaat de opvolging van de leerling niet om een volledig beeld van de praktijkopleiding te krijgen met het oog op een doelgericht en efficiënt leerproces.

Om als opleider te kunnen fungeren dient het ondernemingshoofd-opleider de vorming 'Estafette' te volgen. De bedoeling is om de werkgevers in de toekomst voor de aanvang van een eerste tewerkstelling een tweedaagse mentoropleiding aan te bieden als voorbereiding op hun rol als leerlingenbegeleider en -evaluator.

**Deskundigheidsbevordering**

*Overleg*  
*Vorming*

Het centrum formuleert geen verwachtingen ten aanzien van het onderling overleg, via bijvoorbeeld vakvergaderingen. Het laat dit volledig over aan de betrokken docenten waardoor het kansen mist om zowel het onderwijsaanbod, de onderwijsorganisatie als de evaluatiepraktijk sterker te sturen. Nochtans situeren er zich op deze vlakken grote uitdagingen. Het overleg gebeurt dus vooral informeel en verloopt niet gestructureerd met agenda en verslag. Voor een diepgaande ontwikkeling van een visie op het geheel van de opleiding is geen ruimte, hoewel de docenten hierrond waardevolle en krachtige ideeën formuleren tijdens het onderzoek. Dankzij hun opdracht in het voltijds onderwijs zijn zij pedagogisch-didactisch onderlegd. Ze beseffen echter ten volle dat ze er niet afdoende in slagen hun pedagogisch-didactisch handelen af te stemmen op het profiel van hun leerlingen en de eigenheid van het leerproces met zijn grote aandeel werkplekleren. Aan de basis hiervan liggen de beperkingen die binnen het centrum heersen of het ontbreken van de noodzakelijke voorwaarden.

De docenten beschikken over een goede vakdeskundigheid. Ze zijn begaan met hun leerlingen en ze zijn geëngageerd. Ze kennen het werkveld en de relevante beroepen goed. Dankzij contacten met ondernemingen en sectororganisaties, blijven ze mee met nieuwe ontwikkelingen. Bijscholingen gebeuren op eigen initiatief.

#### **4.1.1.8 Opleidingen binnen de sector Horeca: Grootkeukenhulpkok, Grootkeukenkok, Hulpkelner, Hulpkok, Kelner, Kok en Medewerker snackbar-taverne**

##### **Voldoet niet**

De leerlingen bereiken de competenties in onvoldoende mate. Het aanbod is te weinig doelgericht, samenhangend en evenwichtig en mist een consecutieve opbouw. De evaluatiepraktijk beantwoordt onvoldoende aan de eisen van transparantie, representativiteit en betrouwbaarheid. De uitreiking van de certificaten berust bijgevolg onvoldoende op valide evaluatiegegevens.

**Onderwijsaanbod**

*Volledigheid*  
*Evenwicht*  
*Beheersingsniveau*  
*Samenhang*

Syntra Limburg organiseert de opleidingen binnen de sector Horeca in de lesplaats Hasselt. De opleidingsdoelstellingen van de beroepsopleidingen binnen de leertijd zijn op basis van erkende referentiekaders uitgetekend in het Besluit van de Vlaamse regering. Ze werden door Syntra Vlaanderen uitgewerkt in een 'curriculum' per opleidingstraject. Deze curricula hebben als doel inhoudelijk en organisatorisch richting te geven aan de invulling van het voltijds engagement, dat tot stand komt door een theoretische en beroepsgerichte vorming in het centrum te combineren met een praktijkopleiding bij een werkgever. De theoretische en beroepsgerichte vorming van 120 lestijden per opleidingsjaar dient ondersteunend en aanvullend te zijn aan de opleiding op de werkvloer. Dit betekent dat de leerlingen een halve dag per week beroepsgerichte vorming krijgen in het centrum en vier dagen praktijkopleiding in een bedrijf. Het pedagogisch project vermeldt duidelijk dat het voor dit opleidingssysteem cruciaal is om zwaartepunt van de opleiding op de werkvloer te leggen.

De tekorten zijn in hoofdzaak toe te schrijven aan de beperkte (verantwoording van de) realisatie van de opleidingsdoelstellingen gedurende de vier lesdagen in de leeronderneming. Het is niet duidelijk welke competenties er precies worden aangeleerd, ingeoeft en geëvalueerd. De takenboekjes, die bedoeld zijn om alle inspanningen in op te tekenen, zijn summier of niet ingevuld en leveren bijgevolg te weinig gegevens aan. Het opleidingsplan en het evaluatieformulier bieden perspectieven om duidelijkheid te scheppen over de aan te leren en te evalueren competenties. De meerwaarde is echter beperkt gezien de responsgraad laag is en de betrouwbaarheid van de aangeleverde gegevens niet bewaakt wordt. De opvolging van het leertraject op de werkvloer gebeurt door de leertrajectbegeleiders. Tijdens een bezoek aan de werkplek focussen ze vooral op de attitudes en de houding van de leerlingen. Het vakinhoudelijk leerproces is tijdens een overleg met het ondernemingshoofd-opleider amper aan de orde. De inbreng op het overleg met het begeleidingsteam over de vorderingen op de werkplek is minimaal. De doorstroming van informatie naar het Syntra is dan ook gering.

Een team van vakdeskundige leraren staat in voor het aanreiken van de beroepsgerichte vorming in het centrum. Ze leveren inspanningen om gedifferentieerd te werken, rekening houdend met de beginsituatie van de leerlingen. De leerinhouden sluiten echter, mede omwille van organisatorische factoren (zie 'onderwijsorganisatie'), inhoudelijk onvoldoende aan bij de betrokken curricula. Een aantal competenties komen niet aan bod. Andere krijgen een te oppervlakkige of een te vergaande benadering. Er ontbreekt een coherente visie op de opleidingen met daaraan gekoppeld de vertaalslag naar functionele kennis, relevante oefeningen en werkopdrachten. De leerinhouden missen bovendien structuur en een graduele opbouw met het oog op het efficiënt doorlopen van het traject en het behalen van (tussentijds) studiesucces. Ze worden ten aanzien van een aantal aspecten onvoldoende gekaderd in een lijn van oplopende complexiteit, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. De jaarvorderingsplannen zijn een waardevolle aanzet om de leerinhouden op een meer doelgerichte, samenhangende en evenwichtige manier in te plannen. De functionaliteit ervan is in de praktijk nog relatief beperkt.

Van synergie tussen de vorming in de onderneming en in het centrum is nog weinig sprake. De leraren nemen initiatieven om via klasgesprekken, fotomateriaal en gerichte observaties tijdens de les een zicht te krijgen op de inoefenkansen en prestaties van de leerlingen op de werkplek. Zich een objectief en volledig beeld vormen van de aangereikte doelstellingen, van de werkcontext en van de inzetbaarheid van de leerling, verloopt moeizaam. Hun takenpakket laat namelijk niet toe de leerling in de onderneming op te zoeken. Dit feit belemmert hen complementair te werken en remediërend op te treden. De opleidingen getuigen dan ook van weinig samenhang en slagkracht.

Voorgaande elementen tonen aan dat er ten aanzien van het competentieontwikkelen en individueel maatwerk nog een groeimarge is. Ze geven bovendien aan dat het aanbod onvoldoende garanties biedt dat alle leerlingen de algemene en functiespecifieke competenties verwerven om als volwaardige beroepsbeoefenaar de arbeidsmarkt te betreden.

**Onderwijsorganisatie**  
*Organisatie curriculum*  
*Samenstelling klasgroepen*

De onderwijsorganisatie van de opleidingen beantwoordt onvoldoende aan de decretale vereisten. De component leren en de component werkplekleren worden structureel los van elkaar ingevuld. Dit doet afbreuk aan het geïntegreerd karakter van het curriculum en aan de samenhang van de doelstellingen. Het veroorzaakt een onevenwicht in het aanbod en in de evaluatie van die doelstellingen.

Het samenzetten van leerlingen uit diverse opleidingsjaren en lesgroepen bemoeilijkt een doelgericht, samenhangend en efficiënt lesprogramma. De leraren leveren inspanningen om het rendement in de opleidingsgemengde groepen te optimaliseren door de keuze van de (individuele) opdrachten hierop af te stemmen, maar stoten op grenzen qua mogelijkheden tot binnenklasdifferentiatie. Zo focust men in hoofdzaak op de kennis en vaardigheden die voor de meerderheid van de opleidingen van toepassing zijn en komen de meer opleidingsspecifieke doelstellingen minder aan bod. Het beperkte tijdsbestek voor de lessen BGV, de leerverschillen tussen de leerlingen en het summiere zicht op de vorderingen en hiaten op de werkplek, maakt het quasi onmogelijk om alle competenties te bereiken.

Het parallel inplannen, waar mogelijk, van de lessen 'keuken' en 'zaal' biedt een duidelijke meerwaarde. Het bevordert realiteitsgericht leren.

**Loopbaanbegeleiding**

Het centrum levert inspanningen om de beginsituatie van de leerling in kaart te brengen. Via een gesprek, uitgaande van de resultaten van de VDAB-test en aan de hand van eigen formats, trachten de leertrajectbegeleiders zich een beeld te vormen van de motivatie, de arbeidsrijpheid, de arbeidsbereidheid, het sociaal profiel, het schoolverleden, kenmerken m.b.t. leren en studeren, de gezondheid en de socio-emotionele aspecten van de jongere.

De jongeren dienen zelf een mogelijke tewerkstelling voor te dragen, maar de leertrajectbegeleiders volgen hun zoekactie goed op. Een aantal leerlingen heeft een job wanneer ze zich in het centrum aanmelden. Door het onderhouden van goede contacten met het bedrijfsleven beschikken de leertrajectbegeleiders over een behoorlijk aanbod aan werkplaatsen, waardoor het vinden van een passende werkplek voor de andere leerlingen vlot verloopt. De leertrajectbegeleider bereidt samen met de leerling de sollicitatie voor door het aanbieden van modeldocumenten en tips.

Een snuffelstage met uitgebreide reflectie achteraf, maakt deel uit van het onthaalprogramma. Bij twijfel tussen verschillende opleidingen of ingeval er nood is aan heroriëntering, volgt onder begeleiding een aftoetsing van de interesses en mogelijkheden en een stapsgewijze besluitvorming. Bij het bepalen van de startpositie voor de beroepsgerichte vorming zijn vooral de eerder behaalde studiebewijzen bepalend.

Om de start in de leertijd vlot te laten verlopen, licht de leertijdverantwoordelijke tijdens een onthaaldag de verwachtingen, geplogenheden en praktische aspecten toe. De leerlingen kunnen tijdens het schooljaar een beroep doen op begeleiding en ondersteuning van de leertrajectbegeleiders. De focus ligt voornamelijk op afwezigheden, te laat komen en algemene attitudes zoals houding en inzet. De verzamelde informatie getuigt doorgaans wel van zorg voor en bekommernis om de jongeren, maar spitst zich onvoldoende toe op de inhoudelijke vorderingen van de leerlingen. De begeleidingsmomenten zijn per schooljaar beperkt. De mate waarin het leerproces van de jongere op de werkplek wordt ondersteund, is dan ook niet transparant.

Bovendien is er van een gerichte dwarsverbinding met de vorming in het Syntra nog weinig sprake. De leraar BGV staat niet in voor de vaktechnische begeleiding en evaluatie in de onderneming. Het centrum neemt initiatieven om de registratie ervan te bevorderen, maar dit instrumentarium staat nog niet op punt. Bijgevolg volstaat de opvolging van de leerling niet om een volledig beeld van de praktijkopleiding te krijgen met het oog op een doelgericht en efficiënt leerproces.

Tijdens de lesdag in het centrum staan de leertijdverantwoordelijke, de leertrajectbegeleiders en de leraren ter beschikking voor begeleidingsvragen van de leerlingen. Verder zijn er naast de vele informele communicatie, structurele overlegmomenten zoals met het begeleidingsteam (klassenraden) en het zorgteam. Het begeleidingsteam behandelt tijdens een overleg zowel de vorderingen als de attitude van de leerlingen. Zowel de leertijdverantwoordelijke, de leertrajectbegeleider, de pedagogisch adviseur, het CLB als de leraren AV en BGV maken hiervan deel uit, wat doelgericht overleg mogelijk maakt. Het leerlingvolgsysteem centraliseert de gegevens van alle betrokken partners in individuele leerlingendossiers.

Om als opleider te kunnen fungeren dient het ondernemingshoofd-opleider de vorming 'Estafette' te volgen. De bedoeling is om de werkgevers in de toekomst voor de aanvang van een eerste tewerkstelling een tweedaagse mentoropleiding aan te bieden als voorbereiding op hun rol als leerlingenbegeleider en -evaluator.



|                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Uitrusting</b><br><i>ICT</i><br><i>Inzet uitrusting</i><br><i>Leermiddelen</i>                                       | <p>De leraren beschikken voor de meeste opleidingen over voldoende infrastructuur en materieel om de lessen vlot te kunnen organiseren. Dit is minder het geval voor de grootkeuken- en zaalgerelateerde opleidingen. Voor het leren hanteren van specifieke zaal- en grootkeukenapparatuur verwijst men naar de ondernemingen waar de leerlingen tewerkgesteld zijn. De beschikbare leermiddelen worden efficiënt benut. De meeste leerlingen dragen aangepaste werkkledij.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                                         | <p>In het didactisch restaurant en in de leslokalen is grootbeeldprojectie mogelijk. De meeste leraren wenden deze middelen geregeld aan om de lessen visueel te ondersteunen. Er is nauwelijks ICT-gebruik door de leerlingen tijdens de lessen, ondanks de aansluiting bij de doelstellingen en het belang ervan in het kader van de beroepsuitoefening.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Evaluatiepraktijk</b><br><i>Evenwicht</i><br><i>Volledigheid</i><br><i>Beheersingsniveau</i><br><i>Transparantie</i> | <p>De leerlingenevaluatie wordt gedeeltelijk bepaald door de regelgeving en wordt gestuurd vanuit Syntra Vlaanderen. De evaluatiepraktijk bestond vorig schooljaar uit tussentijdse evaluaties, twee theoretische examens en een (eind)praktijkproef. De puntenverdeling bedroeg respectievelijk 10 %, 30 % en 60 % van het totaal. Dit schooljaar is het centrum overgeschakeld naar permanente evaluatie in het centrum, een evaluatie door de werkgever en een praktijkproef per semester. De puntenverdeling is nu bepaald op respectievelijk 40 %, 20 % en 40 % van het totaal. Voor de praktijkproeven zijn de modaliteiten, de inhoud en enkele beoordelingselementen vastgelegd.</p> <p>Het centrum verantwoordt zich globaal genomen in onvoldoende mate voor de realisatie van de opleidingscompetenties. De evaluatiepraktijk is onvoldoende transparant, representatief en betrouwbaar.</p> <p>De leraren zijn momenteel zoekende om de permanente evaluatie vorm te geven. Sommige leraren experimenteren met (digitale) methodes om de leervorderingen van de leerlingen te registreren, terwijl anderen op basis van aantekeningen tijdens observatiemomenten scores toekennen. Hoe de scores tot stand komen, blijft vaag. Aan de opdrachten zijn namelijk nauwelijks beoordelingsfiches verbonden. Objectieve criteria en een normstelling omtrent het beheersingsniveau ontbreken veelal om te bepalen of een leerling de doelstelling effectief heeft bereikt. Bijgevolg geeft de evaluatie van de praktijkoefeningen geen duidelijk beeld van de bereikte competenties. Ze laat ook niet toe de leervorderingen te inventariseren of eventueel optredende problemen te detecteren. Het evaluatiesysteem zit momenteel in een ontwikkelingsfase.</p> <p>De theoretische bevraging beperkt zich tot enkele onderdelen van de betrokken opleidingsprofielen. De vragen in de toetsen en in de theoretische examens (vorig schooljaar) zijn niet altijd afgestemd op het voorgeschreven beheersingsniveau. Ze zijn vooral gericht op reproductie van kennis. Vragen die peilen naar inzichten en toepassingen uitgaande van functionele en probleemstellende contexten komen minder voor. Vaardigheden worden regelmatig cognitief bevraagd. Sommige vragen zijn niet eenduidig geformuleerd of niet relevant ten aanzien van de opleidingsdoelstellingen.</p> |



Een soms milde verbetering brengt eveneens de validiteit van de resultaten in het gedrang.

De aangeleerde en verworven competenties tijdens de vier opleidingsdagen bij het ondernemingshoofd-opleider krijgen onvoldoende waardering. Het centrum neemt initiatieven om zicht te krijgen op het aandeel van de werkplek bij de competentieverwerving en wil het ondernemingshoofd-opleider enkele keren per schooljaar laten rapporteren over de leervorderingen. Een elektronisch evaluatiesysteem vormt het kader om de mate waarin de competenties verworven zijn, aan te geven. Hieruit is echter onvoldoende af te leiden of alle facetten van een competentie voldoende diepgaand zijn bereikt. Dit initiatief levert nog niet het verwachte resultaat op wegens een lage responsgraad en een te beperkte betrouwbaarheid. Eenduidige beoordelingscriteria en een normstelling ontbreken om het oordeel op te baseren. De begeleidingsbezoeken door de leertrajectbegeleiders zijn niet gericht op het systematisch in kaart brengen van de leervorderingen van de leerlingen. Bijgevolg kan niet duidelijk aangegeven worden hoe de verworven competenties op de werkplek gevalideerd worden in het leertraject van de leerling.

De (eind)praktijkproeven leveren onvoldoende informatie aan over de mate waarin de leerlingen alle competenties bereiken. De aard en inhoud zijn niet altijd afgestemd op het verwachte beheersingsniveau van de opleiding. De proef verliest aan validiteit doordat deze in vele gevallen weken op voorhand gericht wordt voorbereid en gedeeltelijk vooraf als huistaak wordt uitgevoerd. Er zijn bovendien onvoldoende documenten voorhanden die een afdoende beoordeling van de proef op basis van criteria en een normstelling aantonen.

Voormelde vaststellingen geven aan dat de uitreiking van certificaten steunt op onvoldoende valide evaluatiegegevens van het globale leertraject.

#### **Leerbegeleiding**

*Preventief  
Curatief*

De relatie tussen de leraren en de leerlingen is aanmoedigend, ondersteunend en respectvol. De leraren bieden structuur en zorgen ervoor dat de leerlingen in een veilige leef- en leeromgeving de les volgen. Een open klasmanagement draagt bij tot een taakgerichte sfeer en tot zin voor samenwerking. De taakbetrokkenheid van de leraren is groot, maar het rendement van het leerproces is niet optimaal. De omzetting van het 'curriculum' naar functionele kennis en relevante oefeningen en opdrachten staat nog niet op punt en mist soms samenhang, wat in sommige gevallen ook de motivatie van de leerlingen niet ten goede komt. Bovendien krijgt de alternering met het aanbod op de werkplaats beperkt aandacht, doordat de leraren structureel niet betrokken worden bij de opvolging van het leerproces op de werkvloer. Verder worden er onvoldoende dwarsverbindingen gelegd met de vaardigheden die binnen de algemene vorming worden aangeboden. Een algemeen overzicht van de vorderingen van de leerlingen in hun geïntegreerde opleidingstraject ontbreekt.

Het engagement en de vakdeskundigheid van de leraren hebben een positieve invloed op het leerrendement. De coachende aanpak binnen een vertrouwde omgeving stimuleren de betrokkenheid, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de leerlingen. De leraren sporen de leerlingen aan tot het analyseren van opdrachten, het formuleren en kiezen van oplossingen, het planmatig uitvoeren en het evalueren en bijsturen van de resultaten. De leerlingen voeren de opdrachten op eigen tempo uit. De leraren maken tijd voor individuele begeleiding en gerichte feedback. Hierdoor gebeurt de remediëring al voor een deel tijdens de lessen. Bijkomend kunnen de leerlingen terugvallen op ondersteuning wanneer er moeilijkheden opduiken. De opvolging en registratie van de leerresultaten zijn nog onvoldoende transparant.

De afwezigheden, het te laat komen, het gebrek aan doorzettingsvermogen en het wisselend leerlingenpubliek dat regelmatig afhaakt, zijn belemmerende factoren om het curriculum te realiseren.

#### **4.1.1.9 De vakoverschrijdende eindtermen (VOET)**

##### **Voldoet**

Het centrum streeft in voldoende mate met een eigen planning de VOET bij haar leerlingen na.

|                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Beleid</b>          | De visie van het centrum voor het nastreven van de VOET sluit aan bij de                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Doelgerichtheid</b> | algemene visie en de richtlijnen van Syntra Vlaanderen. De VOET vormen een belangrijk onderdeel van de basisvorming van de leerlingen. Het Syntra beoogt een brede en harmonische basisvorming te waarborgen. Het is de taak van het team om - vanuit een visie en een planning - vakgebonden én vakoverschrijdende eindtermen te combineren tot zinvolle gehelen voor de leerlingen. De praktijkopleiding in de onderneming staat centraal. De algemene vorming en de beroepsgerichte vorming in de lesplaats zijn aanvullend. Het is echter niet eenvoudig om een zicht te krijgen op het aanbod van vakoverschrijdende eindtermen tijdens de vier dagen praktijkopleiding. De contacten met de bedrijven hebben de laatste jaren wel meer aandacht gekregen. Een opleiding tot mentor is verplicht alvorens een jongere in dienst kan worden genomen. De VOET krijgen aandacht tijdens deze mentorenopleiding. |

Een basisplanning voor de realisatie van de VOET is geïntegreerd in de leerplannen voor de algemene vorming. Binnen de beroepsgerichte vorming zijn de VOET niet steeds voldoende gekend en is de aandacht hiervoor soms beperkt. Het centrum heeft nog geen globaal en planmatig overzicht van haar aanbod voor de vakoverschrijdende eindtermen. De diversiteit aan opleidingen en tewerkstellingsplaatsen belemmert een integrale planning.

|                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Ondersteuning</b>                                    | <p>Het centrum ondersteunt de VOET-werking. Tijdens de interne navormingen voor de docenten is er regelmatig communicatie over de VOET. De docenten leveren inspanningen om de VOET te koppelen aan het lesmateriaal en de werkactiviteiten. Omwille van de behoorlijke tussentijdse in- en uitstroom en het heterogeen leerlingenpubliek is het echter moeilijk haalbaar om deze leerlingen tijdens hun schoolloopbaan in contact te brengen met de verschillende contexten. Ook een planmatige aanpak is hierdoor niet eenvoudig. Het centrum faciliteert de organisatie van intra- en extramurale activiteiten die gelinkt zijn aan de VOET. Een aantal docenten maken gebruik van deze mogelijkheid, maar er is nog geen duidelijke visie en aanpak hiervoor.</p>                                             |
| <b>Doeltreffendheid</b>                                 | <p>Een systematische kwaliteitsbewaking is nog niet aanwezig. Het centrum heeft een beperkt zicht op het bereik van de VOET. Het evalueert een aantal elementen van de VOET-werking, maar deze evaluatie is vrij algemeen en niet specifiek gericht op de nagestreefde VOET. De lesgevers brengen van elke leerling de leer-, leef- en werkhouding in kaart. Drie keer per jaar wordt hierover gerapporteerd. Het centrum hecht veel belang aan een goede attitude en diverse elementen van de VOET zijn terug te vinden in de attitude-meting. Diverse eindtermen van de gemeenschappelijke stam krijgen hierbij aandacht, maar een planmatige band met de contexten is niet voldoende sterk aangebracht.</p>                                                                                                    |
| <b>Ontwikkeling</b>                                     | <p>De docenten en de ondernemingshoofd-opleiders zijn geïnformeerd over de VOET en de inspanningsverplichting ervoor. Binnen de algemene vorming krijgen de VOET aandacht in de kijkwijzers, de richtlijnen voor de pedagogisch-didactische aanpak van de lesonderdelen. Er zijn enkele professionaliseringsinitiatieven, maar de breedte en effectiviteit ervan zijn beperkt. Het centrumbeleid erkent de nood aan een breder gedragen beleid voor de vakoverschrijdende eindtermen. Toekomstgericht wil het centrum een werkgroep rond het VOET-beleid opstarten en een meer planmatige aanpak realiseren.</p>                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Uitvoering<br/>Socio-economische<br/>samenleving</b> | <p>De meerderheid van de eindtermen wordt in voldoende mate, maar nog niet met voldoende diepgang nagestreefd. Een aantal VOET zijn opgenomen in het curriculum en de thema's van de algemene vorming. Rond budgetbeheer is een leerlijn aanwezig over de leerjaren heen. Binnen een aantal opleidingen en op de werkvloer worden inhouden rond prijsvorming en de rechten van de consument behandeld. Heel wat werkgevers zijn op de hoogte van de verwachtingen van het centrum voor het nastreven van de VOET, maar het centrum heeft nog geen zicht op de realisatie, de dekkingsgraad en de diepgang ervan. Het centrum stimuleert de jongeren om een cursus bedrijfsbeheer te volgen. Omdat ze tevens van een korting op het inschrijvingsgeld kunnen genieten, heeft dit aanbod een behoorlijk succes.</p> |

**Lichamelijke gezondheid en veiligheid** De meerderheid van de eindtermen wordt in voldoende mate, maar nog niet met voldoende diepgang nagestreefd. Diverse aspecten van deze context liggen geïntegreerd in een aantal thema's van de algemene vorming en in de inhouden van de beroepsgerichte vorming. Het centrum heeft een gezondheids- en zorgbeleid uitgeschreven. Het vraagt hierbij de docenten aandacht te besteden aan een goede leer-, leef- en werkhouding van de jongeren. Ook tijdens het werkplekleren is het aannemelijk dat er aandacht is voor deze context. Aspecten rond gezondheidsrisico's en een veilige en gezonde leef- en werkomgeving komen binnen de werkcomponent van de opleiding aan bod komen, maar het centrum heeft hier een te beperkt beeld van. Het is niet voldoende duidelijk waar, hoe en in welke mate de eindtermen aandacht krijgen.

#### 4.2 Voldoet het centrum aan de subsidiëringsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde subsidiëringsvoorwaarden levert het volgende op.

| Onderzochte subsidiëringsvoorwaarden                                                                  |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Neemt het centrum deel aan en werkt het samen in een LOP (lokaal overlegplatform)?                    | ja |
| Levert het centrum maximale inspanningen om het voltijds engagement voor elke leerling te waarborgen? | ja |
| Neemt het centrum deel aan en werkt het samen in een ROP (regionaal overlegplatform)?                 | ja |

## 5 BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

### 5.1 Personeelsbeheer

**Doelgerichtheid** Syntra Limburg beschikt over voldoende autonomie om haar personeelsorganisatie vorm te geven. Syntra Limburg hanteert duidelijke en gelijklopende procedures om personeelsleden aan te werven. Deze procedures zijn geënt op de ISO-normen (Internationale Organisatie voor Standaardisatie).

Syntra Limburg heeft een duidelijk organogram voor de verantwoordelijkheden van de beleidsopdrachten aangaande de leertijd. Dit organogram is gecommuniceerd aan het personeel.

Voor alle functies in het organogram zijn functieprofielen aanwezig. Deze dienen als basis voor de aanwerving en evaluatie van het personeel.

De coördinator leertijd en de drie leertijdverantwoordelijken zijn verantwoordelijk voor de concrete taakinvulling van de docenten algemene vorming en de docenten beroepsgerichte vorming.

De aanwerving van docenten leertijd steunt enkel op een specifieke regelgeving, bekrachtigd in een Besluit van de Vlaamse Regering.

Bij de aanwerving van docenten beroepsgerichte vorming ondersteunt de betrokken 'business developer' mee de selectie en de aanwerving. De pedagogische en didactische vaardigheden primeren in zekere mate aan het niveau van actief zijn binnen het beroepenveld. Aansluitend op de aanwerving wordt aan nieuwe docenten gevraagd een proefles te geven over een zelfgekozen onderwerp. Deze proefles wordt geëvalueerd en vormt het uitgangspunt voor een nauwe opvolging en het opzetten van een persoonlijk ontwikkelingsplan, 'actieplan voor de lesgever'.

De docenten algemene vorming beschikken over een getuigschrift pedagogische bekwaamheid, behaald in het regulier onderwijs of via de 'Initiële Bijscholing' van Syntra Vlaanderen.

De docenten beroepskennis die meer dan 130 lestijden les geven beschikken eveneens over de vereiste pedagogische bekwaamheidsbewijzen.

**Ondersteuning** Syntra Limburg zet in op een constante feedback inzake het functioneren van haar lesgevers. De nadruk ligt op het steeds verder ontwikkelen van pedagogische en didactische vaardigheden. Doorheen het cursusjaar zijn er intervisiemomenten.

Het merendeel van de lesgevers leertijd heeft een contract van bepaalde duur met een welomschreven taakomschrijving. Toch stimuleert Syntra Limburg op velerlei manieren de motivatie en de betrokkenheid van haar lerarenkorps. Kennisdeling en het opnemen van extra taken worden per definitie gevraagd.

Contracten dienen jaarlijks vernieuwd te worden. Dankzij een constante feedback en inhoudelijke ondersteuning is de uitval of het niet vernieuwen van contracten eerder uitzonderlijk. Hierdoor is het Syntra in staat de deskundigheid en ervaring van haar lesgevers in huis te houden. Ook wordt de binding met het Syntra, de leerlingen en andere partners sterker.

Voor de aanvang van het schooljaar worden lesgevers uitgenodigd op een verplichte docentenvergadering. Op dat ogenblik worden de doelstellingen en nieuwe uitdagingen voor het komende schooljaar belicht. Op deze wijze tracht het Syntra voor ieder een duidelijk beeld te schetsen waar men als team naartoe wil.

Het Syntra beschikt over twee docentencoaches die vraaggestuurd didactische ondersteuning bieden. Daarnaast verzorgt het Syntra doorheen het cursusjaar eveneens pedagogisch-didactische vormingsmomenten, al dan niet in samenwerking met externe partners.

**Doeltreffendheid** De evaluatie van de lesgevers leertijd stoelt in hoofdzaak op resultaten bekomen door het bevragen van de cursisten via 'cursistentevredenheidsenquêtes'. Samen met de lesgever overloopt de coördinator leertijd de resultaten van het onderzoek. Dit gesprek vormt de basis voor het bijwerken van het persoonlijk ontwikkelingsplan.

De opkomst van de lesgevers aan navormingsmomenten is aanzienlijk. Om een zo groot mogelijke aanwezigheid te garanderen, zal het Syntra deze navormingen vanaf volgend schooljaar een verplicht karakter geven.

De coördinator leertijd tracht in samenwerking met zijn drie leertijdverantwoordelijken de continuïteit in de opdrachtenverdeling van het lesgevend personeel te bewaken. Door een doorgedreven en nauwe opvolging slaagt hij hierin. Hierdoor wordt de cohesie en de duurzaamheid van de opleiding en het uitwerken van het curriculum bewaakt en wordt getracht de opgebouwde expertise van het korps te behouden.

Het Syntra beschikt over een databank van potentiële docenten die bij tijdelijke uitval van lesgevers kunnen worden aangesproken voor vervangingsopdrachten. Hierdoor kan het Syntra zeer snel ageren en wordt de tijdsparre van het niet kunnen invullen van lessen tot een minimum herleid.

**Ontwikkeling** Hoewel de meeste lesgevers werken onder het statuut van een contract met bepaalde duur, slaagt het Syntra er toch in haar lesgevers te stimuleren om op structurele basis mee te werken aan overleg of ontwikkelingswerk. Door sterk in te zetten op permanente feedback en het verder ontwikkelen van pedagogisch-didactische competenties, is de kans op een positieve evaluatie en hernieuwing van het contract bijzonder reëel. In deze zin is er toch een bepaalde vorm van continuïteit in de samenstelling van het lesgeverskorps.

## 5.2 Uitrusting en infrastructuur

**Doelgerichtheid** De voorziene minimale uitrusting en de leermiddelen in Syntra Limburg volstaan binnen de meeste doorgelichte opleidingen nipt voor het aanbrengen en inoefenen van de nodige praktische basisvaardigheden.

De leerlingen maken ook gebruik van de uitrusting op de werkplek. Het centrum heeft echter onvoldoende tot geen zicht op de aanwending van deze uitrusting.

Voor sommige opleidingen bemoeilijkt de huidige infrastructuur echter de continuïteit en het groeiproces van de leerling in de opleiding. Het Syntra streeft een hogere actualiteitswaarde niet voldoende na.

De meeste ateliers zijn ordelijk ingericht en de cursisten binnen de verschillende opleidingen worden gestimuleerd om persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen. In alle leslokalen en atelierruimtes is internet aanwezig.

Het Syntra beschikt over meer dan afdoende ICT-apparatuur voor de leertijd. In welke mate waarin deze apparatuur wordt ingezet in de beroepsgerichte vorming is echter onvoldoende duidelijk. Binnen de algemene vorming is de integratie van de ICT-mogelijkheden behoorlijk tot goed.

**Ondersteuning** Een lijst met de minimaal te voorziene materialen wordt opgelegd door Syntra Vlaanderen in de programmabundel. Deze lijst wordt in overleg met de verschillende beroepsfederaties opgesteld in functie van de doelstellingen van de verschillende opleidingen.

**Doeltreffendheid** De vereiste uitrusting wordt op voldoende wijze ingezet tijdens de praktijklessen en de (eind)proeven. De uitrusting an sich biedt dus doorgaans voldoende mogelijkheden om de einddoelen bij de cursisten te realiseren. Toch is de infrastructuur en de uitrusting niet voor alle onderzochte opleidingen optimaal en in sommige gevallen wordt een beroep gedaan op wat de docent en/of leerlingen zelf meebrengen.

**Ontwikkeling** Op Syntra-niveau wordt overkoepelend bepaald op welke campussen de verschillende opleidingen doorgaan.

Voor de subsidiëring inzake nodige nieuwe uitrusting wordt elk jaar aan Syntra Vlaanderen een plan voorgelegd met betrekking tot de wenselijke uitgaven voor het volgende schooljaar.

Op basis van gesprekken met de docenten bepaalt het Syntra, in de hoedanigheid van de 'business developer', welke uitrusting dient te worden aangeschaft en/of welke uitrusting aan vernieuwing toe is. Het jaarbudget voor de leertijd wordt beheerd door de coördinator leertijd. Bij grotere uitgaven ligt de beslissing bij de gedelegeerd bestuurder.

Het Syntra bouwt momenteel aan twee nieuwe campussen in Genk en Neerpelt en plant een volledige verplaatsing van de opleidingen binnen de sectoren Bouw en Elektriciteit (Genk) en de sector Hout (Neerpelt). De ingebruikname van de nieuwe gebouwen wordt voorzien in respectievelijk september 2018 en september 2019. Zo zal het Syntra trachten tegemoet te komen aan nieuwe uitdagingen en doortastender samen te werken met andere partners (bv. de VDAB en de stad Genk). De opleidingen binnen de sectoren voeding en personenverzorging zullen vanaf 2018 enkel nog doorgaan op de campus te Hasselt. Ook daar voorziet het Syntra een vernieuwing van de ateliers.



## 6 ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op.

**Leiderschap** Het Syntra-netwerk wordt erkend door het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming, ook Syntra Vlaanderen genoemd. Deze overheidsinstelling staat in voor de aansturing van de leertijd in Syntra Limburg en in vier andere Syntra in Vlaanderen, via onder meer de goedkeuring van een jaarlijks organisatieplan, de erkenning van opleidingsprogramma's en deels de operationele uitvoering. Onder de bevoegdheid van Syntra Vlaanderen valt onder meer de pedagogisch adviseur leertijd die de leertrajectbegeleiders aanstuurt. Onder de bevoegdheid van het operationele beleid van Syntra Limburg vallen de leertijdverantwoordelijken en de docenten. De overdracht van de volledige bevoegdheid voor het operationele beleid en de organisatie binnen de leertijd naar Syntra Limburg is in uitvoering. Het gedeeld leiderschap (van Syntra Vlaanderen en Syntra Limburg) belemmerde immers een efficiënte aansturing en werking van de leertijd. De organisatie en de omkadering van Syntra Limburg is al in bepaalde mate afgestemd op een verenigde werking. Voor de opvolging en de begeleiding van de leerlingen is een eengemaakt dossier. De samenwerking met de leertrajectbegeleiders is toegenomen. De coördinator leertijd verzorgt mee de contacten met de ondernemers, zeker wat de inhoudelijke invulling van de opleiding op de werkplek betreft.

Syntra Vlaanderen is mee verantwoordelijk voor de operationele invulling van het onderwijs en het onderwijsaanbod. Zij zorgt voor de ontwikkeling van de leerplannen en de programmabundels en/of de curricula waarop het onderwijsaanbod voor de algemene en de beroepsgerichte vorming dient gebaseerd te zijn. Zij vult haar coördinerende rol onder meer in via de stuurgroep leertijd, waarin ook alle Syntra vertegenwoordigd zijn. De stuurgroep komt op regelmatige tijdstippen bij elkaar om beslissingen te nemen over de organisatie van en de processen binnen de leertijd. Naast de stuurgroep zijn een aantal werkgroepen actief waarin vertegenwoordigers van Syntra Vlaanderen en van de Syntra advies verstrekken over diverse beleidsdomeinen, zoals communicatie, professionalisering en leerlingenzorg.

Syntra Limburg staat in voor de praktische organisatie van het onderwijs en van de lesdagen. Zij organiseert de leertijd op twee vestigingsplaatsen (Hasselt en Genk). Zij kan binnen de klijntijnen van de regelgeving rond de leertijd een behoorlijk autonoom beleid voeren. Het dalend aantal leerlingen noodzaakte het centrum eind vorig schooljaar de organisatie van de leertijd stop te zetten in de vestigingsplaatsen Neerpelt en Tongeren. Vanaf dit schooljaar organiseert Syntra Limburg de leertijd nog in Hasselt en Genk.

De directeur en de coördinator leertijd nemen de leiding van het centrum op. De leertijdverantwoordelijken van de vestigingsplaatsen staan in voor de dagelijkse werking. Ze hanteren een open en toegankelijke cultuur. Het versterken van het welbevinden en het engagement van de personeelsleden zien ze als een belangrijke opdracht. Het verstevigen van de interne organisatie, de communicatie en de samenwerking heeft geleid tot meer betrokkenheid en een gedeeld leiderschap. Met het voeren van ontwikkelingsgesprekken ondersteunen en motiveren de leidinggevenden hun medewerkers en de lesgevers in hun functioneren. Daarnaast werken zij met gerichte feedback en feedforward.

**Visieontwikkeling** De leertijd is een individuele vorming die een praktijkopleiding in een onderneming en theoretische cursussen op de SYNTRA-campus omvat. Hiervoor sluiten de leerling en het ondernemingshoofd-opleider een leerovereenkomst of een overeenkomst alternerende opleiding (sinds 2016/2017) af via een leertrajectbegeleider. Essentieel is dat de praktijkopleiding en de theoretische vorming op elkaar afgestemd zijn. Syntra Limburg levert inspanningen om deze afstemming te versterken, maar slaagt hierin niet steeds in voldoende mate en nog niet voor alle overeenkomsten.

In de leertijd nemen de leerjongeren meteen actief deel aan het beroepsleven. Door bij hen ondernemingszin, creativiteit, nieuwsgierigheid en teamgeest aan te moedigen, helpt de leertijd hen bij hun zelfontplooiing. De begeleiding streeft ernaar de jongeren hierin te ondersteunen. Het zorgbeleid krijgt dan ook veel aandacht. De bedoeling is aan elke jongere gelijke kansen te bieden op een kwaliteitsvol leertijdtraject. Het zorgteam en het begeleidingsteam volgen de leerlingen van nabij op. Het zorgteam komt elke lesdag samen voor een bespreking van de leer-, leef- en werkhouding van de jongeren. De samenwerking met de CLB's hierbij verloopt vlot en vrij intensief.

**Besluitvorming** Op beleidsniveau zijn de voorbije jaren de meeste formele beslissingen tot stand gekomen via het overleg binnen de stuurgroep leertijd. Deze stuurgroep coördineert en stuurt het overleg in een aantal werkgroepen aan. Zowel in de stuurgroep als in de werkgroepen zitten zowel vertegenwoordigers van Syntra Vlaanderen als van de Syntra. De werkgroepen beraadslagen en werken aan een aantal onderwijskundige processen die binnen de leertijd als belangrijk worden ervaren.

Het overleg en de besluitvorming binnen Syntra Limburg zijn vooral gericht op het zorgbeleid. Het begeleidings- en het zorgteam vormen de spil van de leerlingenbegeleiding. Het begeleidingsteam volgt de vorderingen en de houding van de jongeren tijdens de lessen, de tewerkstelling of het voortraject. Het adviseert ook de eindbeoordeling en de attestering van de leerlingen. Zowel de pedagogisch adviseur, de leertrajectbegeleiders als de leertijdverantwoordelijken, de lesgevers en de CLB's maken deel uit van het begeleidingsteam. Het team heeft een viertal overlegmomenten per schooljaar. Op het einde van elk schooljaar overlegt het begeleidingsteam over de studiebekrachtiging en het verdere verloop van de leertijd van de jongeren.

Het centrum maakt hierbij geen gebruik van de mogelijkheid tot tussentijdse studiebekrachtiging voor de leerlingen die in de loop van een schooljaar aan de voorwaarden hiervoor voldoen.

De leertrajectbegeleiders screenen de leerlingen en schalen ze in tijdens de intakegesprekken. Ze onderhouden de contacten met de ondernemingshoofd-opleiders. Door de grote verscheidenheid aan sectoren waarin leerlingen tewerkgesteld zijn en het hoog aantal op te volgen leerlingen, gaat de aandacht van de leertrajectbegeleiders voornamelijk naar de attitudes op de werkplek. Zij hebben niet voldoende ruimte voor de opvolging van het nastreven en van het bereiken van de praktische competenties. Hiervoor biedt de coördinator leertijd ondersteuning. De opvolging gebeurt echter nog niet voldoende gestroomlijnd.

Syntra Vlaanderen en Syntra Limburg leveren inspanningen om de samenwerking en de professionalisering binnen de vakgroepen op een hoger peil te brengen. Hierover hebben ze regelmatig overleg en plannen ze deels een gezamenlijke aanpak. Het centrum kan doorgaans rekenen op een taakgericht en geëngageerd personeelsteam. Het team tracht binnen haar mogelijkheden een maximaal rendement met de leerlingen te behalen. De opvolging van de afwezigheden en de telatkomers gebeurt nauwgezet. De lesgevers zijn goed geïnformeerd over de context van en de mogelijke leerzorg voor hun leerlingen. Het collegiaal werkklimaat draagt bij tot een aangenaam en gestructureerd leer- en leefklimaat. De docentendagen en leertijdavonden bieden kansen om de transparantie van de besluitvorming en de betrokkenheid van het team te verhogen. De vorderingen van de vakgroepen binnen een aantal onderwijskundige processen verlopen echter op diverse snelheden. De aansturing en de opvolging van de vakgroepen hebben soms niet de nodige doelgerichtheid.

**Kwaliteitszorg** Syntra Limburg startte in het najaar van 2015 een cel kwaliteitszorg op. Deze afdeling heeft een centrumbrede werking, in eerste instantie gericht op de ondersteuning van de lesgevers. De leertijd kan gebruik maken van de diensten van deze cel. Na enig verkennend werk is een gestructureerde aanpak van de kwaliteitszorg in opbouw. Een belangrijke doelstelling is het welbevinden van de cursisten en lesgevers te verhogen. Dit welbevinden wordt in kaart gebracht via bevragingen. Met het werken aan de kwaliteit van het cursusmateriaal, van de evaluatiepraktijk en van het pedagogisch-didactisch handelen van de lesgevers wil Syntra Limburg het algemeen welbevinden versterken. Een interne audit heeft vorig jaar een aantal werkpunten blootgelegd, waarvoor voorstellen tot aanpassing of verbetering zijn geformuleerd. De cel kwaliteitszorg heeft de doeltreffendheid van haar werking en haar inspanningen nog niet gemeten. Binnen de leertijd zijn toch al enkele signalen van een meer kwaliteitsvolle aanpak zichtbaar.

Hoewel het rookverbod opgenomen is in het leertijdreglement en er rookzones zijn afgebakend, slaagt het centrum er maar moeizaam in dit rookverbod te laten respecteren.

## 7 STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

### 7.1 Wat doet het centrum goed?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De didactische uitrusting voor de opleiding Monteur centrale verwarming.

#### Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De brede zorg voor en de begeleiding van de leerlingen.
- De aandacht voor attitudevorming en de opvolging ervan.
- De aanpak van de spijbel- en afwezigheidsproblematiek.
- Het engagement en de betrokkenheid van heel wat personeelsleden.
- De inspanningen om met een heterogene leerlingengroep resultaten te bereiken.
- De ontwikkelingsdynamiek binnen de vakgroep algemene vorming.

#### Wat betreft het algemeen beleid

- De impulsen tot pedagogisch-didactische optimalisering.
- De aansturing van de gelijkgerichtheid tussen de lesplaatsen.
- De toegankelijkheid van het management
- De aanzet tot kwaliteitszorg.
- De participatieve besluitvorming.

### 7.2 Wat kan het centrum verbeteren?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het planmatig nastreven van de vakoverschrijdende eindtermen.

#### Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De validiteit van de studiebekrachtiging van de beroepsgerichte vorming.
- De doelgerichte afstemming van de lessen beroepsgerichte vorming op het curriculum.
- De doelgerichte afstemming tussen en integratie van de beroepsgerichte vorming en het werkplekleren.
- De infrastructuur en de materiële uitrusting voor een aantal opleidingen.
- De verdere pedagogisch-didactische professionalisering van de lesgevers.
- Het gebruik van screenings- en evaluatieresultaten als basis voor het uitzetten van het individuele leertraject.

#### Wat betreft het algemeen beleid

- De beleidsmatige aansturing, coördinatie en opvolging van een aantal onderwijskundige processen.
- Het systematisch aansturen en bewaken van de kwaliteit van de opleidingen.
- Het aanwenden van outputgegevens om onderwijskundige processen bij te sturen.

### 7.3 Wat moet het centrum verbeteren?

#### Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor de algemene vorming in de derde graad en in het derde leerjaar van de derde graad.
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor de moderne vreemde taal in de tweede graad, de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad.
- De realisatie van de opleidingsdoelstellingen voor de opleidingen Dakdekker leien en pannen en Metselaar.
- De realisatie van de opleidingsdoelstellingen voor de opleidingen Werkplaatsbinnenschrijnwerker en Werkplaatsbuitenschrijnwerker hout.
- De realisatie van de opleidingsdoelstellingen voor de opleidingen Industrieel elektrotechnisch installateur en Residentieel elektrotechnisch installateur.
- De realisatie van de opleidingsdoelstellingen voor de opleiding Monteur centrale verwarming en Sanitair installateur.
- De realisatie van de opleidingsdoelstellingen voor de opleidingen Grootkeukenhulpkok, Grootkeukenkok, Hulpkelner, Hulpkok, Kelner, Kok en Medewerker snackbar-taverne.
- De realisatie van de opleidingsdoelstellingen voor de opleidingen Kapper en Kapper-salonverantwoordelijke.
- Het voeren van een doeltreffend beleid voor het respecteren van het rookverbod.

## 8 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

### **BEPERKT GUNSTIG**

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'

|                                              |
|----------------------------------------------|
| <b>Structuuronderdeel</b>                    |
| Algemene vorming 3de graad                   |
| Algemene vorming 3de leerjaar 3de graad      |
| Moderne vreemde talen 2de graad              |
| Moderne vreemde talen 3de graad              |
| Moderne vreemde talen 3de leerjaar 3de graad |
| Dakdekker leien en pannen                    |
| Grootkeukenhulpkok                           |
| Grootkeukenkok                               |
| Hulpkelner                                   |
| Hulpkok                                      |
| Industrieel elektrotechnisch installateur    |
| Kapper                                       |
| Kapper-salonverantwoordelijke                |
| Kelner                                       |
| Kok                                          |
| Medewerker snackbar - taverne                |
| Metselaar                                    |
| Monteur centrale verwarming                  |
| Residentieel elektrotechnisch installateur   |
| Sanitair installateur                        |
| Werkplaatsbinnenschrijnwerker                |
| Werkplaatsbuitenschrijnwerker hout           |

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **23-03-2020** opnieuw een controle uit.

## 9 VOORSTEL MET BETREKKING TOT SUBSIDIËRING

In uitvoering van het Decreet betreffende het stelsel van Leren en Werken van 10 juli 2008 is het voorstel aan het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen met betrekking tot de subsidiëring: **Geen inhouding**

| Namens het inspectieteam                                                                                                                     | Voor kennisname namens het bestuur      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                                                                                                              |                                         |
| <b>Etienne GIELEN</b><br>de inspecteur-verslaggever                                                                                          | <b>Dirk VANSTIPELEN</b><br>de directeur |
| Datum van verzending aan de directie en het bestuur van het centrum en aan het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen |                                         |